

Akadémia ozbrojených síl
generála Milana Rastislava Štefánika

**MOŽNOSTI ZAISTENIA VLASTNEJ BEZPEČNOSTI
BOJOVEJ PRIESKUMNEJ HLIADKY POČAS
TAKTICKÉHO PRESUNU**

Bakalárska práca

Študijný program: Bezpečnosť a obrana štátu
Študijný odbor: Národná a medzinárodná bezpečnosť
Školiace pracovisko: Katedra vojenskej taktiky a operačného umenia
Vedúci/školiťel' záverečnej práce: kpt. Ing. Michal HRNČIAR, PhD.
Konzultant:

Liptovský Mikuláš, 2019

voj. 1. st. Matej Valenščak

Akadémia ozbrojených síl
generála Milana Rastislava Štefánika
Katedra vojenskej taktiky a operačného umenia

Študijný program: **Bezpečnosť a obrana štátu**

Schvaľujem

vedúci garantujúcej katedry: **prof. Ing. Vojtech JURČÁK, CSc.**

ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Študent (hodnosť, titul, meno, priezvisko): **voj. 1. st. Matej VALENŠČAK**

Téma: **Možnosti zaistenia vlastnej bezpečnosti bojovej prieskumnej hliadky počas taktického presunu**

Vedúci bakalárskej práce: **kpt. Ing. Michal HRNČIAR, PhD.**

Konzultant bakalárskej práce:

Dátum spracovania zadania a podpis vedúceho záverečnej práce: **21. 06. 2018**

Zadanie prijal (dátum, podpis študenta): _____

Lehota na odovzdanie záverečnej práce (dátum): 31.05.2019

Záverečná práca odovzdaná vedúcemu garantujúcej katedry dňa: _____

I. Obsah záverečnej práce:

- a) **čo sa vyžaduje spracovať** (štúdia, úvaha, teoretický konspekt s aplikáciou na konkrétne podmienky, obvodový, systémový alebo iný inžiniersky projekt, cvičenie).

Bakalársku prácu spracujte vo forme teoretického konspektu.

- b) **cieľ záverečnej práce, na čo sa zamerať a ako majú byť využité výsledky práce:**

Cieľom bakalárskej práce je preukázať schopnosť spracovať teoretické poznatky z dostupnej literatúry, interpretovať vlastné postoje a odporúčania.

Práca má byť zameraná na identifikáciu, analýzu a komparáciu jednotlivých možností zaistenia vlastnej bezpečnosti bojovej prieskumnej hliadky počas taktického presunu do a z cieľovej oblasti pri realizácii defenzívneho prieskumu, so zameraním na realizáciu bezpečnostných zastávok a dočasných základní.

Bakalárska práca má predstavovať teoretický materiál využiteľný najmä vo vojenskom vysokoškolskom vzdelávaní a vojenskom programe kadeta AOS, prípadne pri príprave príslušníkov mechanizovaných a motorizovaných malých taktických jednotiek OS SR.

- c) **základná štruktúra riešenia:**

Úvod – charakterizujte význam a aktuálnosť riešenej problematiky.

1. **Prvá kapitola práce** - na základe štúdia dostupnej odbornej literatúry rozpracujte základné východiská týkajúce sa témy bakalárskej práce. Pozornosť venujte typológii a typickým taktickým úlohám bojovej prieskumnej hliadky v súčasnom operačnom prostredí, charakteristikám taktického presunu a najmä riadeniu a kontrole pohybu bojovej prieskumnej hliadky počas taktického presunu. V čiastkovom závere zhrňte problematiku a vytvorte si podmienky na formuláciu cieľa bakalárskej práce.
2. **Cieľ bakalárskej práce** - stanovte, čo chcete vo svojej práci dosiahnuť, aké zistené závery analýzy budete aplikovať v hlavnej časti práce, na čo sa zameriate a čo v práci pre obmedzujúce podmienky alebo príliš veľký rozsah problémov nebudete riešiť.
3. **Metódy bakalárskej práce** - ukážte kde, pri riešení ktorého problému, ste použili aké metódy vedeckej práce.
4. **Hlavná kapitola práce** – rozpracujte a porovnajte taktiky, techniky a postupy pri jednotlivých možnostiach realizácie krátkych a dlhých bezpečnostných zastávok, vrátane dočasných základní, ktoré môže bojová prieskumná hliadka počas taktického presunu zaujímať. Poukážte na pozitíva a negatíva jednotlivých možností a naznačte prípadné nové taktické postupy pri realizácii týchto bezpečnostných zastávok a dočasných základní v súčasnom operačnom prostredí.

Záver práce – zhrňte získané poznatky zo spracovania práce a uveďte v čom vidíte teoretické a praktické prínosy práce, formulujte vlastné stanovisko a prípadné odporúčania.

II. Pokyny na úpravu záverečnej práce:

Bakalársku prácu spracujte v zmysle dokumentu Q-465 *Smernica o náležitostiach záverečných prác* (2016), ich bibliografickej registrácii, kontrole originality, uchovávaní a sprístupňovaní.

III. Odporúčaná literatúra:

SPILÝ, P., HRNČIAR, M. *Vojenská taktika*. 2013.

SOP 11.mpr Martin. 2016.

Taktiky malých jednotiek špeciálneho určenia. 2007.

LARSEN, CH., WADE, N. M. *The Small Unit Tactics SMARTbook*. 2015.

ATTP 3-20.97 *Dismounted Reconnaissance Troop*. 2010.

ATTP 3-21.50 *Infantry Small-Unit Mountain Operations*. 2011.

ATTP 3-21.9 *SBCT Infantry Rifle Platoon and Squad*. 2010.

FM 3-20.98 *Reconnaissance and Scout Platoon*. 2009.

FM 3-98 *Reconnaissance and Security Operations*. 2015.

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že som bakalársku prácu vypracoval samostatne a uviedol v nej všetky informačné zdroje, ktoré som použil. Som si vedomý následkov nepravdivosti týchto údajov.

Liptovský Mikuláš, dňa 31. máj 2019

voj. 1. st. Matej Valenščák

POĎAKOVANIE

Touto cestou by som sa chcel poďakovať vedúcemu bakalárskej práce kpt. Ing. Michalovi HRNČIAROVÍ, PhD., za kvalitné a odborné rady, profesionálny prístup a konzultácie, ktoré mi poskytoval počas spracovávania bakalárskej práce.

ABSTRAKT

Valenščak, Matej: Možnosti zaistenia vlastnej bezpečnosti bojovej prieskumnej hliadky počas taktického presunu [Bakalárska práca] Akadémia Ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika (Liptovský Mikuláš, Slovensko). Katedra vojenskej taktiky a operačného umenia. Vedúci bakalárskej práce: kpt. Ing. Michal HRNČIAR, PhD.. Stupeň odbornej kvalifikácie: bakalár. Liptovský Mikuláš: Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika, 2019. 61 s.

Cieľom bakalárskej práce bolo identifikovať, analyzovať a porovnať jednotlivé možnosti zaistenia vlastnej bezpečnosti bojovej prieskumnej hliadky, pri realizácii defenzívneho prieskumu. Tiež navrhnúť nové postupy, ktorých uplatňovanie zvýši bezpečnosť jednotky pôsobiacej v súčasnom operačnom prostredí.

Pri identifikácii a analýze možností poukážeme na ich silné a slabé stránky. Zhodnotíme ich výhody a nevýhody. Možnosti porovnáme tak, že poukážeme na klady a zápory jednotlivého variantu voči ostatným.

V závere zhrnieme poznatky získané počas tvorby bakalárskej práce, vyjadríme svoj názor na problematiku a sformulujeme odporúčania.

Výsledkom práce je komplexné posúdenie možností zaistenia vlastnej bezpečnosti bojovej prieskumnej hliadky počas defenzívneho prieskumu a odporúčania pre prax.

Kľúčové slová: prieskum, hliadka, bezpečnostná zastávka, dočasná základňa, zaistenie bezpečnosti, taktický presun

ABSTRACT

Valenščak, Matej: The possibilities to ensure security of the combat reconnaissance patrol during tactical transport [Bachelor thesis]. Armed Forces Academy of General Milan Rastislav Štefánik. (Liptovský Mikuláš, Slovensko). The Department of Military Tactics and Operational Science. Mentor of bachelor's thesis: kpt. Ing. Michal HRNČIAR, PhD..

The level of professional qualifications: Bachelor. Liptovský Mikuláš. Armed Forces Academy of General Milan Rastislav Štefánik, 2019. 61 s.

The aim of the bachelor's thesis was to identify, analyse and compare particular possibilities to ensure security of the combat reconnaissance patrol during defensive reconnaissance. Another aim is to suggest new procedures, whose implementation will improve the security of the unit performing in the simultaneous area of operations.

While identifying and analysing the possibilities, we will point out at their strengths and weaknesses. we will evaluate their advantages and disadvantages. We will compare the possibilities by specifying the positives and negatives of a particular variant in comparison with the other ones.

In the final part, we will summarize the knowledge acquired during the process of writing my thesis and we will formulate my recommendations.

The result of the work is a complex assessment of the possibilities to ensure the security of the combat reconnaissance patrol during defensive reconnaissance and recommendation for military routine.

Key words: reconnaissance, patrol, safety stop, temporary base, safety ensurance, tactical transfer

OBSAH

ZOZNAM PRÍLOH	10
ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	11
ÚVOD	12
1. VYMEDZENIE ZÁKLADNÝCH POJMOV	13
1.1 Presun.....	13
1.2 Vlastná bezpečnosť	15
1.3 Prieskum.....	17
1.5 Riadenie a kontrola taktického presunu	19
2 CIELE	20
3 METÓDY BAKALÁRSKEJ PRÁCE	21
4 BEZPEČNOSTNÉ ZASTÁVKY	22
4.1 Krátke bezpečnostné zastávky	23
4.2 Krátke bezpečnostné zastávky – varianty zaujatia podľa piateho pluku špeciálneho určenia	24
4.3 Hodnotenie variantov	28
4.4 Porovnanie variantov	29
4.5 Dlhé bezpečnostné zastávky	31
4.5.1 Prieskumom okolia - všeobecný variant.....	31
4.5.2 Hákom	37
4.5.3 Odklonením o 90° od pôvodného smeru postupu	37
4.5.4 Dlhá zastávka – variant „PLUK“	37
4.6 Hodnotenie variantov	39
4.7 Porovnanie variantov	47
4.8 Dočasné základne - hide positions	48
4.8.1 Back to Back Method	49
4.8.2 Star Method	51
4.8.3 Hodnotenie variantov	53
ZÁVER	57
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	59

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1 - CD s kópiou bakalárskej práce

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

SP	starting point (východiskové miesto)
CP	check point (kontrolné miesto)
RP	release point (rozchodisko)
ERRP	en route rally point (zhromaždisko)
TLP	troop leading procedures (plánovací proces malých taktických jednotiek)
METT-TC	počiatočná analýza
OAKOC	vojenské aspekty terénu
TASKORG	task organization (úlohové zoskupenie)
PsH	prieskumná hliadka
PoH	pozorovacia hliadka
PL	phase line (fázová čiara)
IED	improvised explosive device (improvizované výbušné zariadenie)
OPORD	operation order (operačný rozkaz)
AOO	area of operation (priestor operácie)
GOTWA	päťbodový rozkaz
SECHALT	security halt (bezpečnostná zastávka)
SLLS	akronym - stop, look, listen, smell (zastaviť, pozorovať, načúvať, vnímať čuchom)

ÚVOD

Dnešné operačné prostredie je veľmi premenlivé. Je veľký počet faktorov, ktoré vplývajú na toto prostredie a neustále ho menia. Preto je potrebné neustále získavanie informácií, ich aktualizácia, vyhodnocovanie a spracovanie.

Jedným z dôležitých spôsobov získavania informácií je prieskum. Vykonáva sa spravidla na taktickej úrovni, čiže v operačnom prostredí. Vo svojej práci som sa venoval zaisteniu vlastnej bezpečnosti bojovej prieskumnej hliadky pri vykonávaní defenzívneho prieskumu. Pri tomto druhu prieskumu je prioritou to, aby nepriateľ nezistil takúto aktivitu. Aby nepriateľ takúto aktivitu nezistil, je potrebné aby bola jednotka spôsobilá takticky sa presunúť, počas presunu zaujať bezpečnostné zastávky a dočasné základne, vykonať prieskumnú činnosť a vrátiť sa do zostavy vlastných síl. Preto je pri vykonávaní taktického presunu je podstatné udržať skrytý stav jednotky. To tiež zvyšuje mieru bezpečnosti členov jednotky a redukuje pravdepodobnosť nesplnenia cieľa operácie.

V nasledujúcich častiach našej práce rozpracujeme a porovnáme možnosti zaistenia vlastnej bezpečnosti bojovej prieskumnej hliadky počas taktického presunu. Znalosť týchto možností umožní veliteľom jednotiek efektívnejšie plniť svoje úlohy a zaistiť požadovanú bezpečnosť pre príslušníkov jednotky.

1. VYMEDZENIE ZÁKLADNÝCH POJMOV

1.1 Presun

Presun patrí medzi umožňujúce aktivity. Ide o organizované premiestnenie z jedného priestoru do druhého, bez hrozby stretnutia s nepriateľom. Môže sa vykonávať pešo, alebo na vozidlách. Vykonáva sa z určeného miesta cez bodu rozchodu (SP – starting point), po stanovenej osi, stanoveným tempom, formáciou a v stanovenom čase cez kontrolné body (CP - check points) do priestoru sústreďenia cez rozchodisko (RP - release point).¹ Spravidla každých 400m jednotka určuje zhromaždisko (ERRP - en route rally point). Ak by došlo ku kontaktu jednotky s nepriateľom, po kontakte sa jednotka vráti na predposledné určené ERRP. Je to miesto, na ktorom sa jednotka stretne, vykoná konsolidáciu a reorganizáciu, spojí sa s nadriadeným stupňom velenia a pokračuje podľa pokynov. Počas presunu sa stanovujú aj bezpečnostne zastávky.

Taktický presun

V služobnej pomôcke „SPG-2-6“ je taktický presun charakterizovaný prostredníctvom jeho komparácie s manévrom.

Taktickým presunom sa rozumie presun, pri ktorom je pravdepodobný kontakt s hrozbou. Kvôli tomu musí hliadka prijať potrebné opatrenia aby si zaistila bezpečnosť. Každý jednotlivec má svoj pozorovací sektor. Pozorovacie sektory sa musia prekrývať a spolu zabezpečujú 360° ochranu. Je potrebné redukovať rýchlosť presunu, kvôli zabezpečeniu kvalitnejšieho pozorovania. Kladie sa dôraz na dodržiavanie rozstupov, povel sa odovzdávajú ručnými signálmi. Každý člen jednotky vizuálne kontroluje príslušníka pred sebou a za sebou. To tiež zabezpečí plynulosť prechádzania signálov. Pri pozorovaní okolia sa jednotlivec zameriava na husté porasty, kríky a koruny stromov, pretože poskytujú dobré možnosti skrytu pre nepriateľa.

Hrozba má vplyv aj na výber trasy presunu. Tá musí poskytovať možnosti krytu a skrytu. Pri jej výbere musí veliteľ zobrať do úvahy predovšetkým terénne tvary a predmety, aby pri prípadnom kontakte s hrozbou mohol využiť terén vo svoj prospech.

¹ Služobná pomôcka, Taktiky malých jednotiek špeciálneho určenia špeciálny prieskum, 2007.

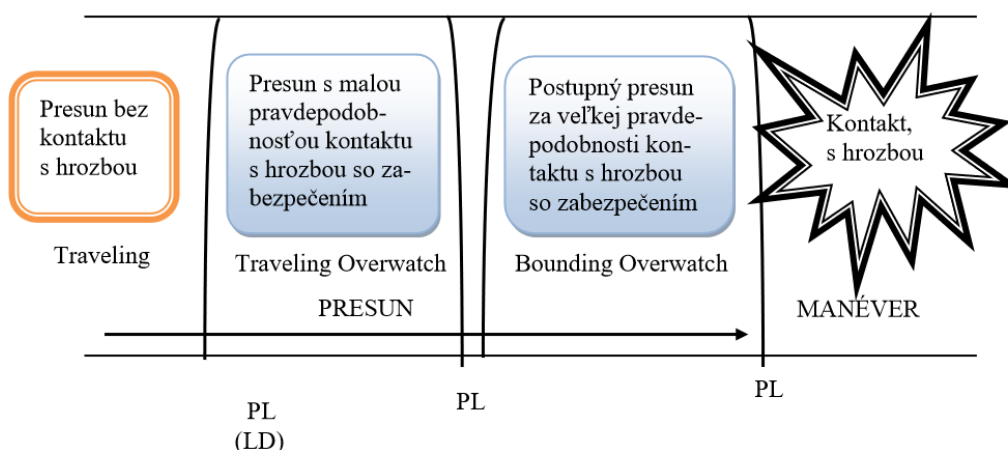
Taktický presun končí v momente, keď sa jednotka dostane do kontaktu s nepriateľom. Prechod z taktického presunu do manévru sa nazýva “opatrenie na kontakt”.² Následne sa už jednotka nepresúva, ale vykonáva manévre.

Definícia manévru hovorí, že je to presun, ktorý je podporovaný paľbou. Jeho zámerom je zaistiť si výhodnú pozíciu a získať tak výhodu nad nepriateľom.

Na obrázku č.1 je znázornený vzťah medzi presunom, taktickým presunom a manévrom.

Presun cez priestor bez pravdepodobného kontaktu s hrozbou sa spravidla vykonáva bez zaistenia (traveling). V priestore, v ktorom je kontakt s hrozbou málo pravdepodobný, sa vykonáva presun so zaistením (traveling overwatch). Ak je pravdepodobnosť kontaktu s hrozbou v priestore vysoká, vykonáva sa postupný presun so zaistením (bounding overwatch) s možným prechodom na manéver. Faktory pôsobiace na výber spôsobu presunu sú:

- pravdepodobnosť kontaktu s hrozbou,
- dostupné zabezpečujúce podporné jednotky,
- terén,
- druh pravdepodobného kontaktu s hrozbou,
- určenie priority, rýchlosť alebo bezpečnosť počas presunu.³

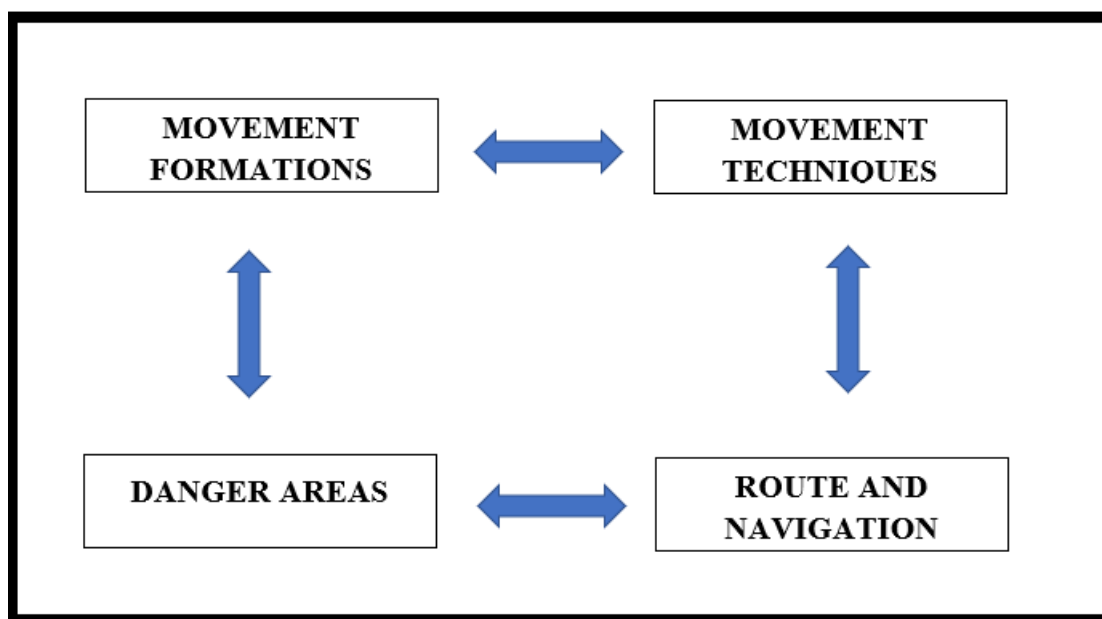
Obrázok č. 1 Prechod z presunu do manévru⁴

² SPG-2-6/Sprav, Služobná pomôcka, Prieskumná čata, 2010.

³ SPG-2-6/Sprav, Služobná pomôcka, Prieskumná čata, 2010.

⁴ SPG-2-6/Sprav, Služobná pomôcka, Prieskumná čata, 2010, s.43.

1.2 Vlastná bezpečnosť

Obrázok č.2 – Základ zaistenia vlastnej bezpečnosti⁵

Ako základ pre všetky aktivity, ktoré vykonáva bojová prieskumná hliadka, je jej vlastná bezpečnosť. Zaistením vlastnej bezpečnosti sa zvýši množstvo odovzdaných informácií nadriadenému stupňu velenia, ktoré tieto informácie spracúva pre ďalšiu činnosť jednotiek. Správnym zaistením vlastnej bezpečnosti jednotka značne redukuje šancu byť detegovaná nepriateľom a teda sa vyhne jeho pôsobeniu. Tým je schopná dlhšie a efektívnejšie plniť svoje úlohy.

Podstatnými elementmi zaistenia vlastnej bezpečnosti sú formácie presunu, techniky presunu, trasa a navigácia a nebezpečné priestory. Vid' obrázok č.2.

Formácia presunu je usporiadanie jednotlivcov v jednotke do určitej štruktúry. Tá poskytuje určité výhody a nevýhody pri kontakte s nepriateľom. Zabezpečuje zaistenie presunu 360°. V Ozbrojených silách Slovenskej republiky poznáme zostavy ako sú zástup, šachovnica, klin (uhlom vpred, uhlom vzad) a lúnia (rojníca). Formácia sa spravidla určuje podľa situácie a terénu.

Techniky presunu určujú, akým spôsobom sa bude jednotka presúvať. Každý zo spôsobov poskytuje inú mieru zaistenia vlastnej bezpečnosti. Existujú: presun (traveling), presun so zaistením (traveling overwatch), postupný presun so zaistením (bounding overwatch). Veliteľ musí brať do úvahy požiadavky na splnenie úlohy.

⁵ Vlastná tvorba.

Bezpečnosť sa stáva rovnocennou rýchlosti, z hľadiska efektívnosti voľby techník presunu. Je zbytočné zaisťovať ochranu neprimerane. Tým si jednotka vytvorí časový deficit, ktorý môže viesť k nesplneniu úlohy.

Trasa a navigácia vyjadruje zvolenie čo najvýhodnejšej trasy so zreteľom na nasledujúce body:

- nenechať sa prekvapiť nepriateľom,
- prítomnosť podporných jednotiek,
- výber trás poskytujúcich možnosti krytu a skrytu,
- vyhnúť sa nebezpečným priestorom a miestam vhodných pre vytvorenie pasce,
- využiť možnosti maskovania,
- prísť na správne miesto v správny čas a byť pripravený na plnenie úloh,
- pravdepodobnosť kontaktu s nepriateľom,
- v prípade kontaktu s nepriateľom prejsť čo najrýchlejšie do manévru a minimalizovať pôsobenie nepriateľa.

Plánovací proces TLP (troop leading procedures) sa venuje aj analýze terénu. Počas TLP sa vykonáva počiatočná analýza (METT-TC). V štvrtom bode (terrain and weather) analýza obsahuje aj vojenské aspekty terénu (OAKOC). Pomocou tohto akronymu sa hodnotí terén. Tu môžu byť odhalené nebezpečné priestory. Nimi sú vodné toky, komunikácie, otvorené priestory, alebo mosty a pod.. V týchto priestoroch je očakávaná prieskumná činnosť nepriateľa, prípadne prítomnosť nástražných výbušných systémov.

Z obrázku č.2 vyplýva, že podstatou zaistenia vlastnej bezpečnosti je:

- udržiavanie mobility,
- používanie techník presunu,
- obmena formácií vzhľadom k zmene terénu, v ktorom sa jednotka pohybuje,
- vyhýbanie sa nebezpečným priestorom alebo ich taktické prekonávanie,
- nepretržitá orientácia počas presunu po trase.

1.3 Prieskum

Aby sme charakterizovali defenzívny prieskum, musíme najskôr definovať význam slova prieskum.

Podľa služobnej pomôcky „SPG-2-6“ je prieskum „celková úloha vykonávaná vizuálnym pozorovaním alebo inými detekčnými metódami na získavanie informácií o aktivitách a zdrojoch protivníka, alebo potenciálneho protivníka, alebo na získavanie údajov o meteorologických hydrografických, alebo geografických charakteristikách určitého priestoru.“⁶

Defenzívny prieskum

V našej práci sa zameriavame na možnosti zaistenia vlastnej bezpečnosti hliadky pri realizácii defenzívneho prieskumu. Je to prieskum vykonávaný skrytým spôsobom. Hliadka pôsobí tak, aby nebola detegovaná a vyhýba sa kontaktu s nepriateľom. Jednotky vykonávajúce defenzívny prieskum pôsobia spravidla ako pešie hliadky. Defenzívny prieskum končí pri odhalení hliadky.

Prieskumník

Je „osoba (jednotlivec), ktorá vykonáva vojenský prieskum za účelom zhromažďovania informácií o hrozbách, teréne a o poveternostných pomeroch“⁷

Pátrač

Je „prieskumník, ktorý plní prieskumnú úlohu prehľadávaním stanoveného priestoru“⁸

1.4 Hliadka

Americký poľný manuál „FM 3-21.8 (FM 7-8)“ definuje hliadku ako účelové zoskupenie (TASKORG), zostavené presne na plnenie konkrétnych úloh. TASKORG je zostavený z jednotky akou nie je družstvo, čata alebo rota. Dôraz sa kladie najmä na ponechanie integrity jednotiek, v ktorých sú vojaci zvyknutí spolupracovať. To zvyšuje

⁶ SPG-2-6/Sprav, Služobná pomôcka, Prieskumná čata, 2010, s. 5.

⁷ Tamtiež.

⁸ SPILÝ, P., HRNČIAR, M. Vojenská taktika. 2013. s.140.

efektivitu práce pri plnení úloh. Hliadka získava informácie potrebné pre čo najúčinnšie plánovanie ďalšej činnosti.⁹

Druhy hliadok

Hliadky sa podľa služobnej pomôcky „SPG-3-58/Výcv“ delia na:

- prieskumné hliadky (reconnaissance patrol). Ich cieľom je získať taktické informácie s dôrazom kladeným na to, aby nepriateľ o ich činnosti vedel. Taktické informácie sú získané zo záujmového priestoru, ktorý je tvorený oblasťou alebo zónou. Tieto informácie slúžia na potvrdenie alebo vyvrátenie pravdivostnej hodnoty informácií, ktoré už boli získané. Slúžia aj na hodnotenie presnosti týchto informácií. Podľa úlohy, ktorú vykonávajú sa ďalej delia na:
 - hliadky na prieskum pochodovej osi (Route Reconnaissance Patrols),
 - hliadky na prieskum zóny (zone reconnaissance patrols),
 - hliadky na prieskum oblasti (Area Reconnaissance Patrols). Ten realizujú :
 - prieskumná hliadka (PsH). Vykonáva prieskum prehľadávaním, čiže vykoná priamu (fyzickú) prehliadku oblasti.
 - pozorovacia hliadka (PoH). Vykonáva prieskum pozorovaním a načúvaním, bez priamej prehliadky.
- bojové hliadky, sú známe tiež pod pojmom bojové prieskumné hliadky (combat reconnaissance patrols). Tento typ hliadky je organizovaný predovšetkým na plnenie úloh ofenzívneho prieskumu. Delia sa na:
 - hliadky, ktoré vykonávajú prepad (raid patrols),
 - hliadky, ktoré vykonávajú pascu (ambush patrols),
 - bezpečnostné hliadky (security patrols). Pôsobia v okolitom teréne pred vlastnými jednotkami a tiež po ich bokoch. Ich úlohou je zistiť prítomnosť nepriateľa, pascí, nástrah, zátarás a pod..¹⁰

⁹ FM 3-21.8 (FM 7-8), The Infantry Rifle Platoon and Squad, 2007.

¹⁰ SPG-3-58/Výcv, Služobná pomôcka, Metodika vykonávania taktickej prípravy družstva, 2015.

1.5 Riadenie a kontrola taktického presunu

Kontrola a riadenie taktického presunu je zložitý proces, na ktorý vplýva mnoho premenných. Veliteľ musí byť pružný a vhodne reagovať na zmenu okolia. To zahŕňa byť schopný vo vhodný moment vyraziť alebo jednotku zastaviť, posunúť jednotku doľava, doprava a neustále kontrolovať rýchlosť presunu. To sa vykonáva ručnými varovnými signálmi, tiež nazývanými „tichá abeceda“. Niektoré uvádza služobná pomôcka SPJ-11-2/Podd¹¹ ako napríklad: stáť, zamrznúť, zakľaknúť, zaľahnúť, vztyk, vpred.

Veliteľ tiež prispôsobuje presun okolitému terénu so zreteľom na očakávanú hrozbu, čo znamená výber vhodnej formácie, prípadne jej variant podľa očakávaného smeru kde sa môže nachádzať nepriateľ a s tým aj vhodnú techniku presunu. Čím automatickejšie veliteľ zvláda tieto činnosti, tým má väčšiu voľnosť na sústredenie sa na ďalšiu činnosť a prehodnocovanie viacerých variantov činnosti.

Pre navigáciu sú nápomocné aj fázové čiary (PL - phase lines) a kontrolné body (CP - check points), miesta, cez ktoré jednotka prechádza v určenom čase.

Dôležitou súčasťou fungovania je aj neustále udržiavanie spojenia s nadriadeným stupňom. Pri prieskumných jednotkách je počet hlásení redukovaný z dôvodu zníženia šance na detegovanie jednotky nepriateľom. Spravidla sa podávajú len hlásenia, ktoré sú potrebné pre zaistenie splnenia úlohy a vlastnej ochrany. Komunikácia nie je otvorená, ale s prvkami ochrany informácií.

¹¹ SPJ-11-2/Podd, Služobná pomôcka, Príručka pre vojaka, 2009.

2 CIELE

Hlavným cieľom práce je identifikácia, analýza a komparácia možností zaistenia vlastnej bezpečnosti bojovej prieskumnej hliadky počas taktického presunu do a z cieľovej oblasti pri realizácii defenzívneho prieskumu so zameraním na realizáciu bezpečnostných a taktiež dočasných základní.

Na splnenie hlavného cieľa bakalárskej práce boli stanovené tieto čiastkové ciele:

- popísať a ozrejmiť typológiu a taktické úlohy bojovej prieskumnej hliadky, charakteristiku taktického presunu, riadenie a kontrola pohybu takejto hliadky,
- rozpracovať taktiky, techniky a postupy pri realizácii krátkych a dlhých bezpečnostných zastávok, vrátane dočasných základní,
- analyzovať a porovnať taktiky, techniky a postupy pri realizácii krátkych a dlhých bezpečnostných zastávok, vrátane dočasných základní.

Vzhľadom na rozsiahlosť problematiky sme si zvolili nasledujúce obmedzenia:

- vzhľadom na maximálny rozsah práce som obmedzil obsahovú stránku na činnosť hliadky spojenú s vykonávaním bezpečnostných zastávok a dočasných základní. Nebudem sa venovať zaujímaniu pozorovacieho stanoviska a nebezpečným priestorom, ktoré zasahujú do preberanej problematiky.

3 METÓDY BAKALÁRSKEJ PRÁCE

Na splnenie stanovených cieľov som použil tieto metódy:

- indukcia,
- analýza,
- komparácia.

Indukcia

Túto metódu sme použili predovšetkým v prvej kapitole práce, avšak náznaky indukcie možno nájsť aj v hlavnej časti práce.

Analýza

Analýzu sme využili predovšetkým v štvrtej kapitole práce pri hodnotení jednotlivých variantov činnosti.

Komparácia

Uvedená metóda bola v práci využitá v štvrtej kapitole, kde sme porovnávali jednotlivé varianty činnosti.

4 BEZPEČNOSTNÉ ZASTÁVKY

Bojová prieskumná hliadka má určené zároveň s presunom aj bezpečnostné zastávky, ktoré počas neho zaujme. Delia sa na plánované a neplánované.

Plánované sú uvedené v rozkaze na vykonanie pochodu. Uvedený je aj ich presný čas a miesto zaujatia. Zastávky sa plánujú v trvaní približne 10 minút, a po každých päťdesiatich minútach presunu. Prvá zastávka po začatí presunu sa určuje po 20 až 30 minútach vzhľadom na situáciu a možnosti krytu a skrytu v teréne. Je určená na upravenie výzbroje a výstroje každého jednotlivca.¹²

Bezpečnostná zastávka sa vykonáva ak sa hliadka zastaví na:

- doplnenie tekutín,
- overenie správnosti azimutu presunu,
- pozorovanie terénu,
- načúvanie,
- uskutočnenie prieskumu,
- kontrola úplnosti výstroje a výzbroje,
- odpočinok,
- ak zaznamená vo svojom okolí aktivitu.¹³

Neplánované zastávky je potrebné vykonať ako reakciu na nečakanú situáciu, napríklad spozorovaný nepriateľ, nastražené improvizované výbušné zariadenie (IED - improvised explosive device), výskyt iných prekážok, kontaminovanie osi presunu a pod..¹⁴

Bezpečnostné zastávky sa líšia dĺžkou trvania. Podľa amerického poľného manuálu „FM-3-21.8“ sa zastávky delia na krátke zastávky (cigar-shaped perimeter) a dlhé zastávky (perimeter defence)¹⁵. Avšak zdroj „Vojenská taktika“¹⁶ uvádza rozdelenie bezpečnostných zastávok nasledovne:

- Krátke bezpečnostné zastávky, do 30 sekúnd,

¹² SPILÝ, P., HRNČIAR, M. Vojenská taktika. 2013.

¹³ Tamtiež.

¹⁴ SPG-3-16/Všeob, Služobná pomôcka, Vedenie operácií, 2011.

¹⁵ FM 3-21.8 (FM 7-8), The Infantry Rifle Platoon and Squad, 2007.

¹⁶ SPILÝ, P., HRNČIAR, M. Vojenská taktika. 2013.

- Krátke bezpečnostné zastávky, do 5 minút,
- dlhé bezpečnostné zastávky, nad 5 minút.¹⁷

Miesto pre dlhú alebo krátku bezpečnostnú zastávku musí spĺňať takéto podmienky:

- poskytuje možnosti krytu a maskovania,
- má väčší počet únikových ciest,
- poskytuje možnosti ľahkého ubránenia pozície v krátkom časovom intervale.¹⁸

4.1 Krátke bezpečnostné zastávky

Krátke bezpečnostné zastávky slúžia najmä na doplnenie tekutín a overenie správneho smeru presunu. Pri zaznamenaní aktivity v okolí na pozorovanie a načúvanie. Pri bezpečnostnej zastávke do 5 minút, po zaľahnutí mimo trasy presunu, príslušníci hliadky pozorujú svoj sektor. V prípade, ak by bola hliadka prenasledovaná nepriateľom, to jednotke poskytne výhodu. Veliteľ podľa situácie vyhodnotí najlepší variant ďalšej činnosti. Pri krátkych bezpečnostných zastávkach sa batohy neskladajú.

Bezpečnostná zastávka do 30 sekúnd

Bezpečnostná zastávka do 30 sekúnd sa vykonáva v osi postupu. Vykonáva sa ak chce hliadka zastaviť iba na urýchlené doplnenie tekutín, krátke overenie orientácie. Pomocou ručných varovných signálov veliteľ vydá pokyn zastaviť a následne si na povel príslušníci hliadky kľaknú na jedno koleno.¹⁹ Jednotka si nepretržite udržiava zaistenie 360°, každý člen jednotky pozoruje svoj sektor a dodržiava zvukovú disciplínu. Kvôli plynulosti odovzdávania signálov v jednotke, sleduje tiež vojaka pred sebou a za sebou. Na rozkaz veliteľa vztyk a vpred jednotka pokračuje v presune.

Bezpečnostná prestávka do 5 minút - všeobecný variant

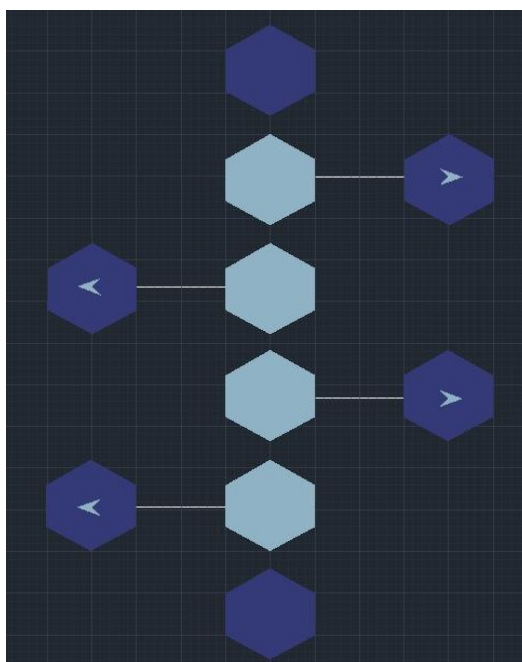
Všeobecný variant, pretože takto zaujatú bezpečnostnú zastávku popisujú aj americké poľné manuály „FM 3-21.8“ a príručka „43.vpr-CHURDIM“

¹⁷ SPILÝ, P., HRNČIAR, M. Vojenská taktika. 2013.

¹⁸ Služobná pomôcka, Taktiky malých jednotiek špeciálneho určenia špeciálny prieskum, 2007.

¹⁹ SPILÝ, P., HRNČIAR, M. Vojenská taktika. 2013.

Pomocou ručných varovných signálov veliteľ hliadky vydá pokyn podľa situácie zastaviť alebo zamrznúť. Následne jednotka vytvorí formáciu „cigara“ uvedenú na obrázku č.3. V smere presunu prvý vojak sleduje sektor so stredom na 12. hodine. Prvý vojak za ním sa otočí doprava/dola. Ďalší vojak na opačnú stranu a týmto systémom striedania strán sa otočia všetci vojaci v jednotke na požadovaný smer. Posledný vojak má stred sektoru pozorovania na 6. hodine. Príslušníci hliadky otočení doľava a doprava od osi postupu zaľahnú na tú stranu od osi postupu, na ktorú sú otočení. Prvý vojak zaľahne v smere osi postupu a posledný vojak zaľahne proti smeru osi postupu. Vid' obrázok č.3.

Obrázok č.3 – bezpečnostná zastávka do 5 minút „cigára“²⁰

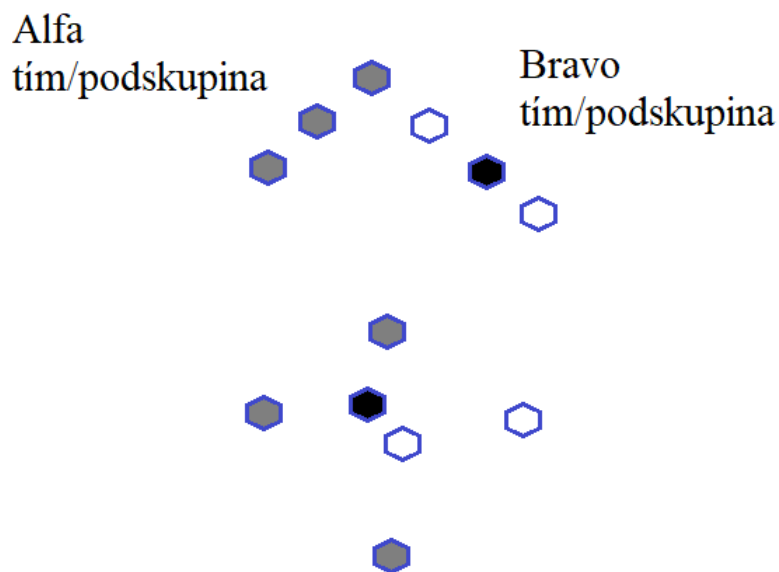
4.2 Krátke bezpečnostné zastávky – varianty zaujatia podľa 5. pluku špeciálneho určenia

6-členná skupina

- **Veliteľ/zástupca**
- **Pátrač**
- **Iná funkcia**

²⁰ Vlastná tvorba.

Obrázok č.4 – vysvetlivky k obrázku č.5 a č.6²¹

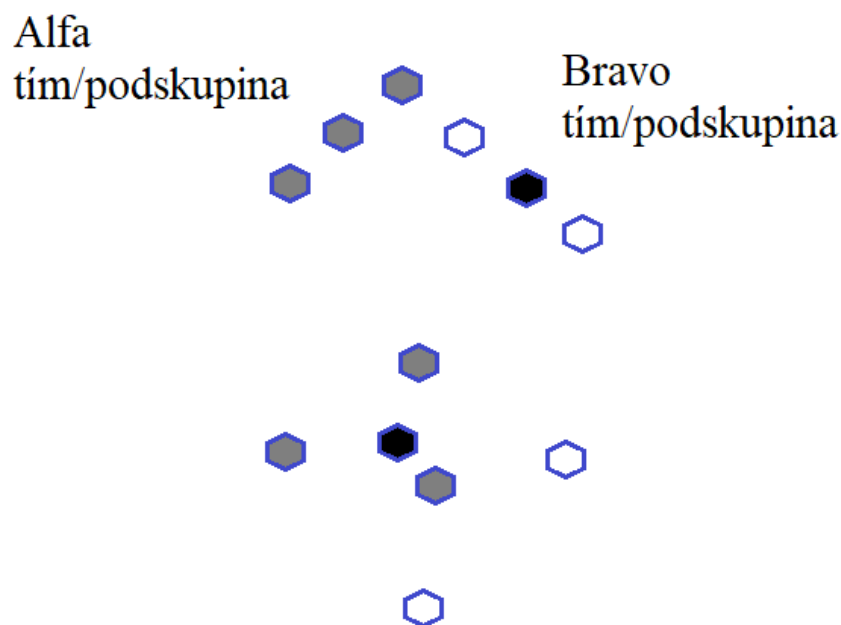
Obrázok.č.5 – Krátka zastávka zo zostavy HROT 6- členná skupina²²

Na obrázku č.5 môžeme vidieť, že sa hliadka delí na dva tímy - ALFA a BRAVO. Hliadka zaujala krátku zastávku nasledovne. Tím ALFA v čele formácie hrot, zaisťuje sektory od šiestej hodiny po dvanástu hodinu. Tím BRAVO zaisťuje sektory od dvanástej hodiny po šiestu hodinu. V tíme BRAVO je prítomný veliteľ hliadky. Na signál alebo na povel sa vojaci zastavia a zakľaknú. Vojak z tímu ALFA zaisťujúci šiestu hodinu prechádza do tyla kde naďalej zaisťuje šiestu hodinu. Členovia hliadky sa zomknú tak, že veliteľ prešiel spolu s jedným vojakom tímu BRAVO do vnútra vytvorenej kruhovej obrany, pričom posledný člen tímu BRAVO zaisťujúci šiestu hodinu teraz zaisťuje tretiu hodinu. Všetci príslušníci hliadky po zaujatí vlastných pozícií zaľahnú.

²¹ Vlastná tvorba.

²² Služobná pomôcka, Taktiky malých jednotiek špeciálneho určenia špeciálny prieskum, 2007. s 44. - prerobené.

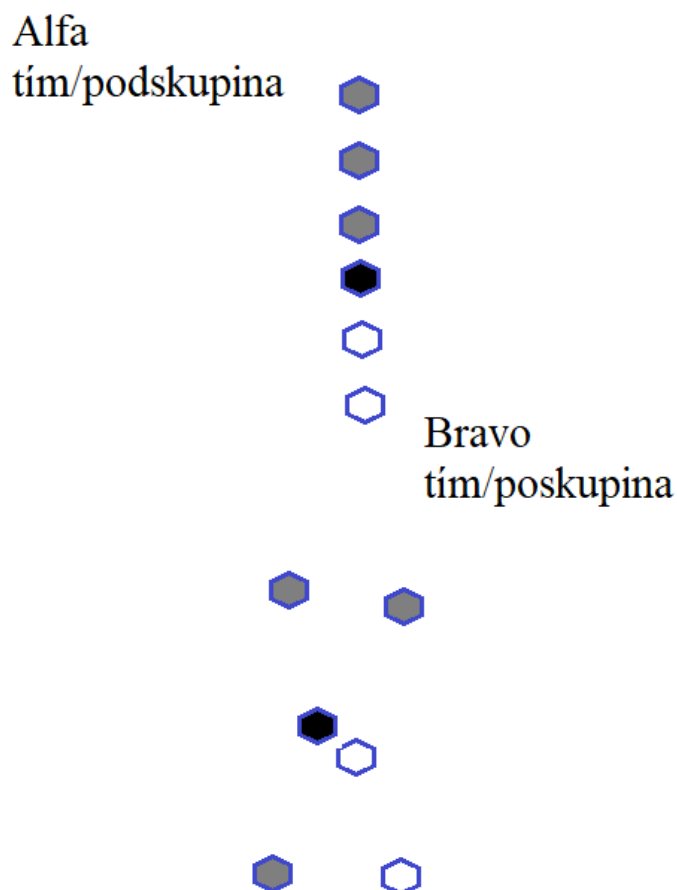
Ako lepší variant zaujatia by som uviedol:

Obrázok č.6- Krátka zastávka zo zostavy HROT 6- členná skupina s úpravou²³

Tento variant poskytuje možnosť rýchlejšieho zaujatia, keďže tím ALFA aj BRAVO je schopný rýchlejšie zaujať svoje pozície. Posledný príslušník tímu BRAVO teraz ostal zabezpečovať sektor so stredom na šiestej hodine, kvôli jeho pozícii vo formácii je to výhodnejšie. Člen tímu ALFA ostáva s veliteľom hliadky. Jednotka je tiež schopná rýchlejšie zahájiť presun po prestávke. Pri tejto obmene je dôležité aby funkcia príslušníka hliadky, ktorý je pri veliteľovi, ostala nezmenená.

²³ Vlastná tvorba.

Obrázok č.7 - Krátka zastávka zo zostavy ZÁSTUP 6- členná skupina²⁴

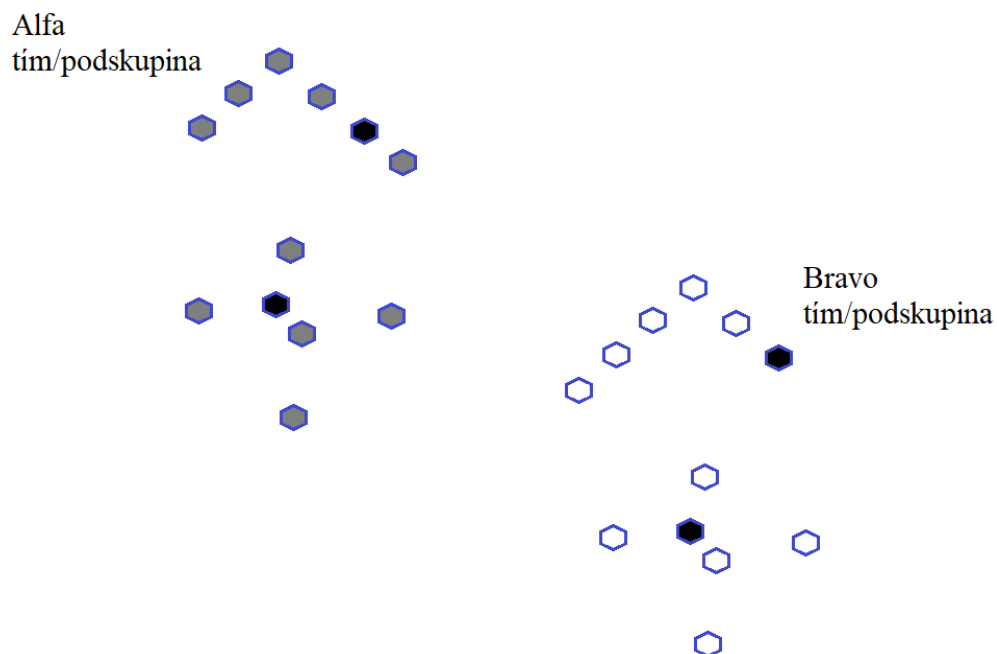
Na obrázku č.7, je znázornená hliadka, ktorá zaujala krátku bezpečnostnú prestávku. Hliadka je zložená z dvoch tímov, ALFA a BRAVO. V tíme BRAVO sa nachádza veliteľ hliadky. Dvaja členovia tímu ALFA ostávajú zaistiť sektor od deviatej hodiny po tretiu hodinu, posledný prechádza na opačný koniec jednotky kde zaistiť sektor od šiestej po deviatu hodinu. Posledný člen z tímu BRAVO, ktorý zaistiť sektor na šiestej hodine, po zastavení ostáva na mieste a sektor sa mu nemení. Veliteľ a člen tímu BRAVO zaujmú miesto v strednej časti zostavy, pričom kryjú sektor na deviatej a tretej hodine. Príslušníci po zaujatí vlastných pozícií zaľahnú.

12-členná skupina

5. pluk špeciálneho určenia uvádza aj variant 12-člennej skupiny, ktorý vychádza z činnosti 6-člennej skupiny. Na obrázku č.8 sú dve sekcie a to ALFA

²⁴ Služobná pomôcka, Taktiky malých jednotiek špeciálneho určenia špeciálny prieskum, 2007. s 46. - prerobené

a BRAVO, zložené zo šiestich príslušníkov. Každá sekcia pri vykonávaní krátkej zastávky vykonáva činnosť ako samostatná 6-členná skupina.

Obrázok č.8 - Krátka zastávka zo zostavy HROT 12- členná skupina²⁵

4.3 Hodnotenie variantov

Všeobecný variant s formáciou typu „cigara“ poskytuje zaistenie 360°. Je výhodnejší v taktickej situácii, kde sa predpokladaný nepriateľ nachádza naľavo, alebo napravo od hliadky. Tam má hliadka najväčšiu palebnú silu. Ďalšou výhodou je priestor vytvorený medzi ľavou a pravou stranou pri zaujatí tejto formácie. Poskytuje väčšie možnosti pri náhlej potrebe zmeny postavenia alebo potrebe odpútania sa od nepriateľa. Najzraniteľnejšia je hliadka z dvanástej a šiestej hodiny. Nevýhodou je aj možnosť krytia pri kontakte s nepriateľom prichádzajúcim z dvanástej alebo šiestej hodiny. Nezabezpečuje dobré krytie veliteľa. Veliteľ sa nachádza na boku formácie, kde môže byť ohrozený. Ak je na ľavej strane, tak pri útoku zľava alebo ak je na pravej strane, pri útoku sprava.

Variant 5. pluku zo zostavy hrot zabezpečuje zaistenie 360° a „rovnomerné rozmiestnenie palebnej sily do všetkých smerov“²⁶. Teda schopnosť rovnomerne reagovať na hrozby zo všetkých strán. Zaisťuje tiež pohotovú, bezpečnú krytie

²⁵ Služobná pomôcka, Taktiky malých jednotiek špeciálneho určenia špeciálny prieskum, 2007. s 44. - prerobené.

²⁶ Služobná pomôcka, Taktiky malých jednotiek špeciálneho určenia špeciálny prieskum, 2007. s.44.

a poskytuje väčšiu bezpečnosť veliteľovi počas prestávky.²⁷ Jeho pozícia mu tiež umožňuje ľahšie velenie a riadenie. Nevýhodou je ľahšia detekcia veliteľa jednotky nepriateľom.

Variant 5. pluku zo zostavy zástup (ďalej len „ZÁSTUP“) zabezpečuje zaistenie 360°. Rozmiestnenie palebnej sily je približne rovnomerné. Nevýhodnejšie podmienky vzniknú pri útoku z dvanástej alebo šiestej hodiny, kvôli väčšiemu rozsahu presunov jednotlivcov, ktoré je potrebné urobiť pre ďalšiu činnosť. Pozícia veliteľa v strede jednotky mu umožňuje ľahšie velenie a riadenie jednotky avšak mu nezabezpečuje bezpečnosť pri útoku z deviatej alebo tretej hodiny. Taktiež je pozícia veliteľa ľahko identifikovateľná.

4.4 Porovnanie variantov

Pri porovnávaní krátkych bezpečnostných zastávok sa budem venovať porovnaniu krátkej bezpečnostnej zastávky zaujatej družstvom podľa všeobecného variantu a 6-člennou skupinou podľa variantu používaného v 5. pluku špeciálneho určenia.

V porovnaní so všeobecným variantom bezpečnostných zastávok do 5 minút, majú tieto varianty spoločné zaistenie vo všetkých smeroch, teda 360°. Všeobecný variant poskytoval výhodu pri napadnutí hliadky z boku, kvôli prevažnej palebnej sile v tých častiach, na úkor oslabenia sektorov dvanástej a šiestej hodiny. V porovnaní s ním mali variant HROT a ZÁSTUP slabšie zabezpečené boky avšak pri kontakte s nepriateľom bol schopný rovnako efektívne reagovať v 360° perimetri.

Najjednoduchší a najrýchlejší spôsob zaujatia predstavuje všeobecný variant. V situácii, v ktorej jednotka narazí na nepriateľa pri vykonávaní defenzívneho prieskumu je najdôležitejšie, aby nebola prezradená a naďalej mohla vykonávať prieskum. Rýchlosť je priamo úmerná zaisteniu vlastnej bezpečnosti a redukcii rizika odhalenia. Najrýchlejší spôsob zaujatia bezpečnostnej zastávky mal všeobecný variant. Zabezpečovala to jednoduchosť jeho prevedenia. Stredne rýchly a zložitý variant bol variant HROT. Pri zaujatí zastávky príslušník tímu ALFA zaistoval šiestu hodinu, pričom by bolo efektívnejšie, keby túto pozíciu zaujal posledný príslušník tímu BRAVO. Celkové zaujatie zastávky bolo zložitejšie, z čoho vyplýva, že bolo aj časovo

²⁷ Služobná pomôcka, Taktiky malých jednotiek špeciálneho určenia špeciálny prieskum, 2007.

náročnejšie. Variant ZÁSTUP je jednoduchý na zaujatie. Negatívom je spôsob zaujatia, kde príslušník tímu ALFA musí zaistiť sektor od šiestej po deviatu hodinu. Aby sa na pozíciu dostal musí sa z prednej časti formácie presunúť do zadnej, čo redukuje mieru zaistenia vlastnej bezpečnosti, ak by bola hliadka nútená reagovať na prítomnosť nepriateľa v okolí. Taktiež pri opätovnom zahájení presunu sa člen tímu ALFA musí vrátiť na pôvodné miesto v prednej časti formácie.

Činnosť pre veliteľa bola jednoduchšia pri variantoch HROT a ZÁSTUP, kvôli jeho výhodnej pozícii v strede formácie. Táto sa spravidla spája s pozíciou veliteľa, čo bolo nevýhodou pri variante HROT. Pri variante ZÁSTUP pozícia veliteľa nebola tak markantne jasná. Pri variante ZÁSTUP a všeobecnom variante bol veliteľ na jednej strane formácie „cigara“, čo bolo nevýhodné pri kontakte s nepriateľom z danej strany.

Ak bola hliadka nútená prejsť do manévru, lepšiu východiskovú pozíciu na manéver mal všeobecný variant. Hliadka sa mohla odpútať od nepriateľa odlupovaním v prípade nevýhodnej pozície pri kontakte z dvanástej alebo šiestej hodiny. Pre variant ZÁSTUP a všeobecný variant by bolo v prípade potreby menej náročné ako vo variante HROT jednotku dorovnať do rojnice, zvýšiť tak jej palebnú silu a odpútať sa oponou či už po tímoch alebo sekciách.

Súčasný operačný prostredie ponúka rôzne prostredia, v ktorých môžu hliadky pôsobiť. Naše porovnanie nie je zamerané na komparáciu výhod a nevýhod variantov krátkych bezpečnostných zastávok v určitom prostredí. Každé prostredie má svoje špecifiká, ktoré zohrávajú podstatnú úlohu v rozhodovacom procese a menia podmienky pre zaistenie vlastnej ochrany. V každom prostredí by tak výhody a nevýhody variantov boli iné. Aby sme eliminovali tieto vplyvy pri porovnávaní, sústredíme sa na porovnanie variantov zo všeobecného hľadiska. Teda porovnanie faktorov, ktoré sú podstatné v každom z prostredí súčasného operačného prostredia a to: zaujatie, zaistenie 360°, rozmiestnenie palebnej sily a s tým spojené výhody a nevýhody, možnosti manévru, pozícia veliteľa v jednotke.

Čím sa dá bezpečnostná prestávka rýchlejšie zaujať, tým väčšiu mieru bezpečnosti jednotke zaistí. Čím je variant jednoduchší na vykonanie, tým ho jednotka dokáže lepšie zaujať. Cieľom je zaistiť najjednoduchší spôsob zaujatia, ktorý však poskytuje požadovanú mieru zaistenia vlastnej ochrany.

4.5 Dlhé bezpečnostné zastávky

Pred zaujatím dlhej zastávky si hliadka stanoví heslá (ak nie sú stanovené v OPORD-e). Spravidla sú stanovené dva druhy hesiel, slúžiace na overenie jednotlivcov vchádzajúcich do priestoru zastávky. Súčtové a slovné.

Súčtové heslo funguje na takomto princípe:

- 1) zvolí sa číslo, základ (pre rýchlosť výpočtov od 10-20), pre tento príklad som vybral číslo 12,
- 2) ten, kto spozoruje jednotlivca/jednotku blížiacu sa ku zastávke povie výzvu, teda číslo od 0 po 12 (v tomto prípade). Pre tento príklad som vybral číslo 7,
- 3) vstupujúci odpovedá číslom, ktoré po pričítaní ku číslu vyzývajúceho (7) bude tvoriť základ, teda v tomto prípade 12. Vstupujúci odpovedá na výzvu číslom 5.
- 4) $7+5=12$. Prebehlo overenie a predpokladá sa, že daný jednotlivec nie je hrozba.

Slovné heslo sa skladá z dvoch slov, ktoré so sebou nemajú súvis. Napríklad zbraň a kladivo. Výzvou je prvé slovo (zbraň) a odpoveďou vstupujúceho je druhé slovo (kladivo). Po správnej odpovedi sa predpokladá, že vstupujúci nie je hrozba.

Podľa zdroju „vojenská taktika“²⁸ existujú spôsoby zaujatia:

- prieskumom okolia,
- hákom,
- odklonením o 90° od pôvodného smeru postupu.

4.5.1 Prieskumom okolia - všeobecný variant

Tento variant vychádza z amerických poľných manuálov, zdroju „vojenská taktika“²⁹ a nami nadobudnutých poznatkov.

Hliadka pred zaujatím dlhej bezpečnostnej prestávky vykoná krátku bezpečnostnú prestávku, zameranú na načúvanie a pozorovanie priestoru. V priestore, v ktorom sa jednotka pohybuje, môže nepriateľ vykonať protiopatrenia, teda

²⁸ SPILÝ, P., HRNČIAR, M. Vojenská taktika. 2013.

²⁹ Tamtiež.

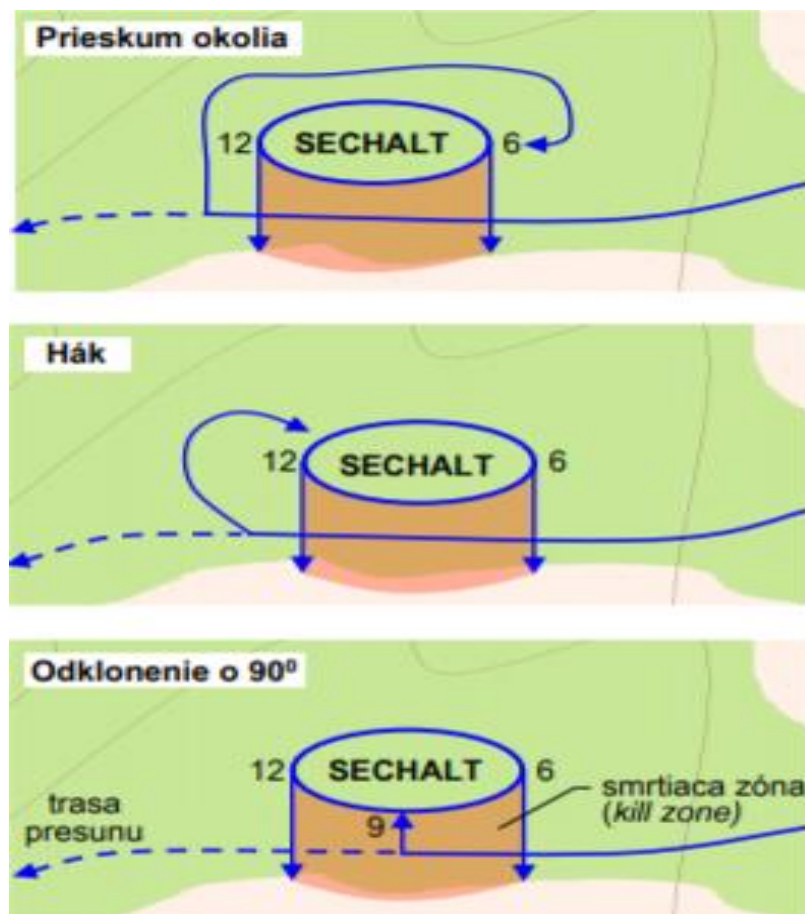
rozmiesť pasce a nástrahy. Ak je to pravdepodobné, potom hliadka spravidla zaujme priestor bezpečnostnej zastávky na šiestej hodine mimo trasy presunu. Z hliadky vykoná určený počet pátračov prieskum priestoru, v ktorom má byť vykonaná zastávka. Musia byť vyčlenení minimálne dvaja pátrači kvôli zaisteniu ich vlastnej bezpečnosti. Pri zaujímaní bezpečnostných zastávok uvažujeme s dvojicou pátračov, vykonávajúcich prieskum priestoru bezpečnostnej zastávky. Tento počet sa štandardne používa v jednotkách.

Zaujatie

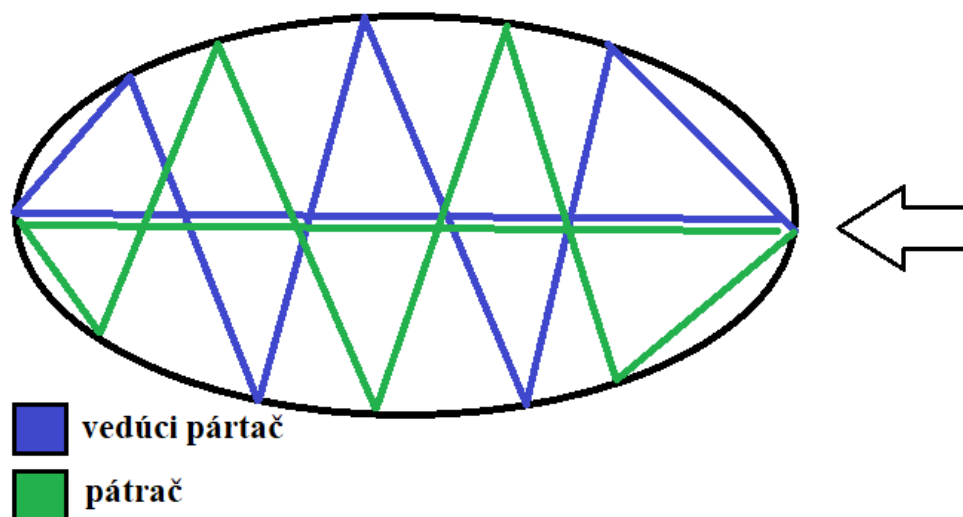
Prieskumom okolia hliadka zaujíma prestávku v prípade, že má dostatok času a nie je ohrozená. Pri prieskume sa zameriavajú na odhalenie pascí a nástrah na a v blízkosti preskúmvanej trasy. Pri zaujatí zastávky prieskumom okolia, pátrači vstupujú do priestoru zastávky zo šiestej hodiny, ako je zrejmé z obrázku č.9.³⁰ Priestor preskúmajú metódou “cik-cak“. To znamená že pri vstupe do priestoru zastávky sa pátrači otočia približne o 30°, každý opačným smerom. Vykonávajú prieskum terénu po hranicu priestoru zastávky, kde sa otočia približne o 60°, podľa obrázku č.10. Takto pokračujú v prieskume priestoru zastávky, kým sa nedostanú na jeho koniec na dvanásť hodine. Potom sa pátrači vrátia ku vstupnému bodu zastávky na šiestej hodine.

Jeden z pátračov ostáva v priestore zastávky, zatiaľ čo sa druhý vráti po zvyšnú časť hliadky. Vracia sa rovnakou cestou ako prišiel, pretože len ten priestor je preskúmaný a relatívne bezpečný. Následne hliadku zavedie do priestoru zastávky, tiež rovnakou cestou. Pri vstupe je zvolený jeden príslušník, ktorého úlohou je počítat príslušníkov pri vstupe do zastávky. Môže to byť aj pátrač, ktorý ostával v priestore zastávky. Slúži to na overenie, že je jednotka celá. Ak je to možné, poslední vchádzajúci príslušníci hliadky zahľadia stopy vstupu do zastávky. Tie určite vznikli počas presunu z krátkej do dlhej zastávky. Veliteľ hliadky sa môže rozhodnúť, že do priestoru umiestni proti - prenasledovacie prostriedky.

³⁰ SPILÝ, P., HRNČIAR, M. Vojenská taktika. 2013.

Obrázok č.9 – Spôsoby zaujatia bezpečnostnej zastávky³¹

Obrázok č.10 – metóda „cik-cak“³²

Činnosť počas zastávky

³¹ SPILÝ, P., HRNČIAR, M. Vojenská taktika. 2013. s.146.

³² Vlastná tvorba.

Veliteľ riadi činnosť a hliadka zaujme kruhovú obranu. Jeho pozícia je v strede jednotky spolu jedným členom hliadky, ktorý má vysielачku. Je to z toho dôvodu, že veliteľ musí byť nepretržite schopný kontaktovať ako nadriadený, tak podriadený stupeň velenia. Spojenie musí byť zabezpečené. Záleží na rozhodovacom procese veliteľa, ako rozmiestni príslušníkov hliadky. Rozmiestňuje ich so zreteľom na výhody a nevýhody, ktoré poskytuje terén. Berie do úvahy aj predpokladaný smer, kde sa nachádza nepriateľ. Jednotlivcovi určí pozíciu, ale nie presné miesto. Určí mu pozorovací sektor a smer streľby. Podľa toho si každý jednotlivec presné miesto nájde sám. Dôležité je aby nemal vo výhlade a smere streľby prekážky. Veliteľ určuje pozície so zreteľom na dodržanie zaistenia 360°. Zaisťuje prekryvanie sektorov, určí možné prístupové cesty nepriateľa, vymedzí zásadne dôležitý priestor v priestore operácie (AOO - area of operation).

Jednotlivec tiež skontroluje svoje okolie „5 – 25“. To znamená dvadsaťpäť metrov okolo seba kontroluje vizuálne s ohľadom na charakteristiky prostredia a päť metrov okolo seba vyčistí fyzicky. Fyzické čistenie zahŕňa premiestnenie prvkov v okolí, ktoré by jednotlivcovi mohli brániť v činnosti alebo spôsobiť zranenie (napríklad konáre, skaly). V priestore, za ktorý zodpovedá, identifikuje „dead space“, teda hluchý priestor. Hluchým priestorom sa rozumie priestor, ktorý nemôže byť pozorovaný alebo krytý paľbou kvôli:

- prekážkam v teréne,
- limitom vo vedení účinnej paľby,
- sklonu terénu.

Dôležitým prvkom kruhovej obrany je „kill zone“, teda smrtiaca zóna. Určuje sa smerom k trase presunu jednotky. Po jej určení je do tohto sektoru sústredená najväčšia palebná sila. Ak má veliteľ k dispozícii guľomety, ako zbrane s najväčšou palebnou silou, budú spravidla zaisťovať túto zónu. Ak by bola jednotka prenasledovaná, nepriateľské jednotky pôjdu po trase našich jednotiek a budú nasmerované práve do tejto smrtiacej zóny. Hliadka má teda zabezpečenú výhodnú pozíciu proti nepriateľovi. Svoju činnosť koordinuje s príslušníkmi hliadky po pravej ľavej ruke.

Po vykonaní potrebných opatrení na zaistenie bezpečnosti zastávky, je určená pohotovosť. Pohotovosť sa určuje vzhľadom na faktory vplývajúce na bezpečnosť

hliadky. Predpokladaná vzdialenosť od nepriateľa, možnosti krytu a skrytu, úloha a pod. Ak jednotka zaujala zastávku pre vykonanie odpočinku, veliteľ určí aká časť jednotky odpočíva a aká časť bdie. Napríklad systémom trojičiek. Traja príslušníci sa striedajú na jednej určenej pozícii tak, že jeden vždy plní úlohy a dvaja odpočívajú. Ani odpočívajúci vojaci sa v žiadnom prípade nevzdávajú od svojich zbraní. Výstroj ako je taktická vesta a opasok s materiálom majú po celý čas na sebe.

Predovšetkým v noci sa malá aj veľká potreba vykonáva vo vnútri kruhovej obrany. Z dôvodu, že sa jednotka môže nachádzať v priestore kde sú rozmiestnené pasce a nástrahy, môže v ňom byť nepriateľ, predchádza sa zraneniam spôsobeným neznalosťou terénu a limitovaným možnostiam použitia svetla. Cez deň je možné vykonať malú potrebu mimo priestoru zastávky na dohľad so zaistením. Veľkú potrebu sa neodporúča vykonávať mimo zaujatého priestoru.

Dôležitými prvkami na zaistenie vlastnej bezpečnosti sú aj vyhýbanie sa zbytočnému pohybu, vytváraniu hluku, používaniu svetla s výnimkou svetla s červeným a zeleným filtrom. Aj používanie takéhoto svetla obmedziť na minimum. Požívanie tekutín a jedla s dovoľením veliteľa hliadky.³³

³³ FM 3-21.8 (FM 7-8), The Infantry Rifle Platoon and Squad, 2007.

Tabuľka č.1 – činnosť hliadky po zaujatí bezpečnostnej zastávky³⁴

Činnosť príslušníkov hliadky	Činnosť veliteľa podskupiny(tým,sekcia,družstvo)	Činnosť veliteľa hliadky
Presun na určenú pozíciu, poskytujúcu čo najväčšie možnosti krytu a skrytu	Koriguje činnosť v bezpečnostnej zastávke	Koriguje činnosť v bezpečnostnej zastávke
Vizuálne prezrieť a fyzicky vyčistiť najbližšie okolie (5m - 25m)	Zabezpečuje zaistenie 360°. Ak je súčasťou väčšej prieskumnej skupiny zaistí pridelený sektor	Zabezpečuje zaistenie 360°. Kontroluje umiestenie jednotlivcov a zbraní v palebných pozíciách.
Zaujať sektor pozorovania a smer streľby	Určí záložný priestor na zhromaždenie, v prípade prezradenia jednotky	Vyšle pátračov vykonať vizuály a fyzický prieskum priľahlého okolia jednotky. (100-300 m v závislosti od terénu)
Identifikovať "dead space" v pozorovacom sektore	Ak je súčasťou väčšej prieskumnej skupiny rozmiestni svoje družstvo čo najvhodnejšie vzhľadom na obrannú schému skupiny	Zaistí prekryvanie sektorov príslušníkov podriadených jednotiek a jednotiek navzájom. Tiež identifikuje "dead space"
Určiť prekážky v teréne	Zabezpečí prekryvanie sektorov príslušníkov družstva a identifikuje "dead space"	Určí "kill zone". Zabezpečí jej neustále pozorovanie. V tých sektoroch zvýši palebnú silu jednotky.
Určiť možné prístupové cesty nepriateľa	Ak nie je súčasťou väčšej prieskumnej skupiny určí "kill zone". Zaistí jej pozorovanie a v tých sektoroch zvýši palebnú silu jednotky.	Určí prekážky v okolitom teréne zastávky. Vymedzí pravdepodobné prístupové cesty nepriateľa
Koordinovať činnosť s príslušníkmi hliadky po ľavej a pravej ruke	Určí prekážky v okolitom teréne. Určí tiež pravdepodobné prístupové cesty nepriateľa	Vyhotoví schému postavenia
	Určí zásadne dôležitý priestor v AOO	Zabezpečí spojenie s nadriadeným stupňom
	Koordinuje činnosť svojej jednotky. Ak je súčasťou väčšej prieskumnej skupiny, spolupracuje tiež so susediacimi	

³⁴ Vlastná tvorba.

4.5.2 Hákom

Jednotka sa pri plnení úloh musí riadiť časovým harmonogramom. V prípade, že jednotka nemá dostatok času na to, aby zaujala bezpečnostnú zastávku prieskumom okolia, zastávku zaujme hákom. Tiež ak sa nepredpokladá, že sú v priestore rozmiestnené nástražné výbušné systémy, alebo iné pasce a nástrahy. Hliadka zaujme krátku bezpečnostnú zastávku mimo osi presunu, načúva a pozoruje okolie. Veliteľ zadá úlohu pátračom aby vykonali prieskum. Pri technike zaujatia zastávky hákom, pátrači vykonávajú prieskum okolia a vstupujú do priestoru zastávky z druhej hodiny (viď obrázok č.9). Následná činnosť prieskumu, zaujatia a činnosti v zastávke je rovnaká ako pri spôsobe zaujatia prieskumom okolia.

4.5.3 Odklonením o 90° od pôvodného smeru postupu

Dnešné operačné prostredie je vo veľkej miere premenlivé a nie je možné predpovedať každý možný variant. Preto aj pri dokonale plánovanej operácii môže dôjsť ku nečakaným udalostiam.

Zastávka odklonením o 90° od pôvodného smeru postupu, sa vyberá pri potrebe rýchleho zaujatia. Napríklad ak hliadke bezprostredne hrozí prezradenie. V takomto prípade jednotka zmení smer o 90° od pôvodného smeru a zaujme priestor zastávky silou. Veliteľ organizuje a riadi činnosť. Dôležitá je zvuková disciplína. Dôležité je rýchle a tiché zaujatie na úkor zaistenia vlastnej bezpečnosti. Jednotka nevykonáva opatrenia spojené s „5-25“.

4.5.4 Dlhá zastávka – variant „PLUK“

Po nájdení vhodného priestoru pre dlhú zastávku, hliadka zaujme kruhovú obranu. Vykonáva načúvanie a pozoruje okolie. Veliteľ určí zadné zaistenie, ako proti - prenasledovacie opatrenie. Následne si príslušníci hliadky odložia batohy. Potom veliteľ vyrazí na veliteľský prieskum. Ak to situácia a možnosti veliteľa dovoľujú, so sebou si spravidla zoberie veliteľov podskupín, pátračov a dvojicu pozorovateľov. Pred opustením musí vždy vydať 5-bodový plán „GOTWA“. Ten určuje kam odchádza veliteľ, kto s ním opúšťa zastávku, smer z ktorého sa prieskum vráti, akú činnosť jednotka vykoná ak sa nevráti v určený čas. Tiež čo bude robiť jednotka pri kontakte

s nepriateľom a čo veliteľský prieskum keď bude jednotka v kontakte.. A opačne, čo bude robiť veliteľský prieskum ak sa dostane do kontaktu a čo jednotka, keď bude veliteľský prieskum v kontakte. Spravidla sa po kontakte či už jednotky alebo prieskumu stretáva jednotka v poslednom platnom ERRP.

Dôležitým prvkom je tiež zaistenie spojenia počas celej doby veliteľského prieskumu. Po vykonaní týchto opatrení veliteľ hliadky s určenými príslušníkmi vyrazí na prieskum.

Úlohou prieskumu je prepátrať okolie, vyhľadať výhodnejšie miesto pre zaujatie zastávky a predovšetkým pátrať po činnosti nepriateľa v priestore. Pri vykonávaní prieskumu sú celý čas krytí dvojicou pozorovateľov, ktorí vizuálne kontrolujú danú oblasť. Ak prieskum nenájde vhodnejšie miesto pre zastávku, všetci sa vrátia do priestoru zastávky. V prípade, že veliteľ určí nové, lepšie miesto zastávky, ponechá v ňom dvoch členov prieskumu. Veliteľ sa so zvyškom vráti ku jednotke a presunú zvyšok hliadky do nového priestoru pre dlhú zastávku. V priestore pôvodnej zastávky ostáva zadné zaistenie, ktoré bude stiahnuté až keď hliadka zaujme novú pozíciu pre zastávku.³⁵

Činnosť po zaujatí

Potom ako všetci zaujmú pozície, hliadka udržuje 100% zaistenie, kým veliteľ neurčí inak. Zadné zaistenie vykoná proti - prenasledovacie opatrenia. Ak to situácia dovoľuje, odstráni všetky stopy, ktoré vznikli pri presune do priestoru zastávky. Veliteľ ich môže poveriť, aby do priestoru umiestnili prostriedky proti prenasledovaniu. Na zvuk prichádzajúci z vonkajšieho okolia, sa jednotlivci upozorňujú signálmi. Členovia nevytvárajú zbytočný hluk a nepoužívajú svetlo. Jediné svetlo, ktoré sa môže používať je svetlo s červeným, prípadne zeleným filtrom. Vzhľadom na dôležitosť utajenia činnosti jednotky, sa aj svetlo s filtrom používa minimálne. Z batohu je zakázané vyberať viac ako jeden druh materiálu naraz, kvôli zachovaniu zvukovej disciplíny. Zbrane majú vojaci vždy na dosah ruky, a taktickú vestu trvalo na sebe. Potreba sa vykonáva vo vnútri zastávky. V prípade ak to bezpečnostná situácia umožňuje, potreba sa môže vykonať aj mimo priestoru zastávky. Po zahájení presunu hliadka uvedie priestor do pôvodného stavu, ako bol pred zaujatím.³⁶

³⁵ Služobná pomôcka, Taktiky malých jednotiek špeciálneho určenia špeciálny prieskum, 2007.

³⁶ Tamtiež.

4.6 Hodnotenie variantov

Všeobecný variant

Všeobecný variant poskytuje čo najväčšiu možnú mieru zaistenia vlastnej bezpečnosti. Pred zaujatím dlhej zastávky jednotka vykonáva krátku zastávku. Ak by bola jednotka prenasledovaná, bude schopná rýchlejšie odhaliť približujúceho sa nepriateľa a využiť moment prekvapenia. Taktiež pri vyslaní prieskumu do priestoru dlhej zastávky tam musí zotrvať do návratu pátrača. Ak by nezaujala krátku zastávku a ostala v osi presunu iba zakľaknutá bola by zraniteľná. Pri tomto variante musia pátrači obísť celý priestor dlhej zastávky. Predpokladá sa, že sú v ňom umiestnené pasce, nástrahy a iné prekážky. Pátrači sú tak vystavení veľkému riziku pri vykonávaní prieskumu. Avšak je to potrebné, pretože bez vykonania prieskumu by bola ohrozená celá jednotka. Ak by pátrači neodhalili všetky prekážky a spustili by napríklad nástražný výbušný systém, prezradili by činnosť hliadky, avšak hliadka by bola schopná ďalej plniť úlohy. Preto sú pátračmi spravidla najskúsenejší členovia jednotky. Pri prieskume priestoru zastávky používajú pátrači metódu „cik-cak“. Táto metóda je vhodná na prieskum priestoru. Prieskum je vykonaný podľa jednoduchého, ľahko zapamätateľného vzoru. Pátrači prechádzajú priestorom tak, že sa križujú a sú tak schopní rýchlo a s veľkou pravdepodobnosťou odhaliť pasce a nástrahy. Každá hliadka má časový harmonogram, ktorý musí dodržať. Aby bol prieskum efektívny nemal by byť príliš zdĺhavý, aby zaistil maximálnu bezpečnosť. Taktiež by sa nemal vykonávať rýchlo na úkor dôkladnosti. Táto metóda prieskumu je preto vhodná.

Variant hovorí, že musia byť vyčlenení minimálne dvaja pátrači. Po vykonaní prieskumu sa jeden pátrač vráti po jednotku a druhý ostáva v preskúmanom priestore. Samozrejme, aby mohol byť priestor považovaný za bezpečný, musí v ňom niekto ostať. Z taktického hľadiska ale nie je správne, aby tam ostal pátrač sám, kvôli zaisteniu jeho bezpečnosti. Jednotlivec nevie pokryť zaistenie 360° a v prípade nečakaných udalostí si nevie zabezpečiť krytie. Druhý pátrač sa vráti po jednotku a odvedie ju do zastávky po preskúmanej trase. Je dôležité, aby ani jeden príslušník hliadky nešiel mimo túto trasu. Iný priestor nie je preskúmaný a mohol by tak spustiť pascu alebo nástrahu, a tak ohroziť celú jednotku. Toto opatrenie je jedným z dôležitých prvkov pri zaujímaní zastávky podľa všeobecného variantu. Pri vstupe do zastávky je určený člen

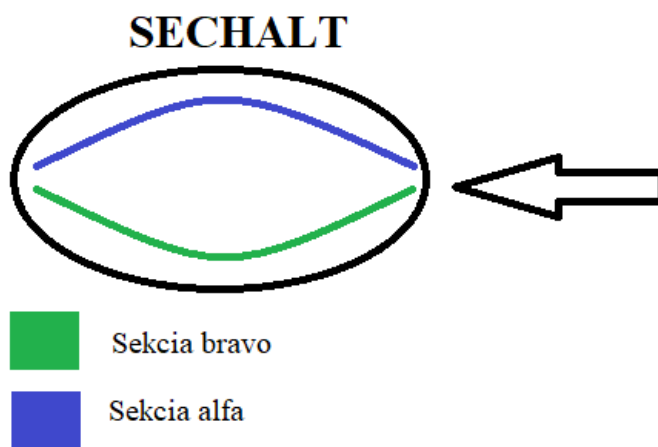
hliadky, ktorý počíta príslušníkov. Je to potrebné predovšetkým sa zníženej viditeľnosti, večer a hlavne v noci. Hliadka je TASKORG. Každý člen hliadky má určitú funkciu, aby bola jednotka schopná splniť úlohu. Toto opatrenie zabezpečuje veliteľovi stály prehľad o tom, že je jednotka celá. Poslední vstupujúci príslušníci zahľadia stopy kde jednotka vstúpila do zastávky. Tým znížia pravdepodobnosť, že ich nepriateľ odhalí a zvýšia šancu že hliadka ostane nespozorovaná. Ak veliteľ rozhodne o umiestnení proti - prenasledovacích prostriedkov do okolitého priestoru, získa tak moment prekvapenia, spôsobí straty nepriateľovi a získa čas na organizovanie ďalšej činnosti vlastnej jednotky. Ak je hliadka je v dobrom skryte, môže sa nechať prekročiť. V takom prípade proti - prenasledovacie prostriedky môžu odhaliť jednotku.

Dôležitou súčasťou zaistenia vlastnej bezpečnosti je aj logický a koordinovaný spôsob zaujatia. Všeobecný variant nehovorí o tom, akým spôsobom zaujať kruhovú obranu. Preto uvedieme dva jednoduché príklady.

Veliteľ hliadky spravidla rozdelí jednotku na časti už predtým než začne presun. Sú to tímy, podskupiny, sekcie a pod. podľa veľkosti jednotky. Predtým než jednotka vstúpi do zastávky, každý člen musí vedieť ako hliadka zastávku zaujme.

Príklad 1

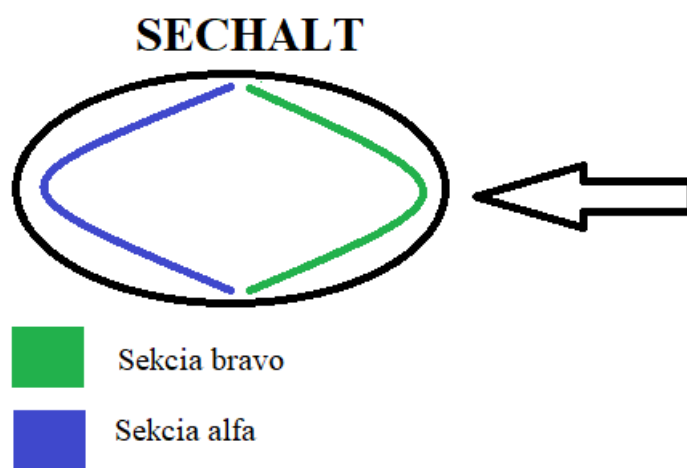
V tomto príklade veliteľ rozdelil jednotku na dve sekcie, alfa a bravo. Po vstupe sekcia alfa zabezpečí sektor od dvanástej hodiny po šiestu hodinu sprava od smeru postupu a sekcia bravo od dvanástej hodiny po šiestu hodinu zľava od smeru postupu. Vid' obrázok č. 11.

Obrázok č.11- Spôsob zaujatia SECHALT-u č.1³⁷

Príklad 2

Veliteľ rozdelil jednotku na dve sekcie, alfa a bravo. Po vstupe do zastávky bude sekcia alfa zaistiť sektor od deviatej hodiny po tretiu hodinu v smere hodinových ručičiek a sekcia bravo zaistiť sektor od tretej hodiny po deviatu hodinu tiež v smere hodinových ručičiek. Vid' obrázok č.12.

Obrázok č.12 – Spôsob zaujatia SECHALT-u č.2³⁸

Po zaujatí kruhovej obrany si veliteľ prejde pozíciu každého jednotlivca a upraví ju podľa potreby. Pozitívom je že veliteľ neurčuje konkrétne miesto. To si jednotlivec po uvážení zvolí sám tak, aby mohol čo najlepšie pozorovať pridelený pozorovací sektor. Veliteľ tak nie je zahľtený keďže nemusí spracovávať a vyhodnocovať veľké množstvo informácií. Taktiež to šetrí čas. Je potrebné upresniť že kontrola a prípadné čistenie okolia pri „5-25“ prebieha tak, že je vždy zabezpečené zaistenie jednotky 360°.

„Kill zone“ je prínosom pre bezpečnosť jednotky. Jej stred je kolmý na os presunu hliadky. Ak nepriateľ prenasleduje hliadku, „kill zone“ musí byť nasmerovaná tak aby no nej nepriateľ vstúpil ešte skôr ako by bol schopný pôsobiť na hliadku. Teda jej smer nemôže byť dogmaticky určený, ale prispôbený situácii. Ak bola hliadka prekročená nepriateľom, „kill zone“ môže byť určená aj na šiestej hodine. Pretože po prekročení môže nepriateľ naraziť na stopy, ktoré za sebou zanechala hliadka počas

³⁷ Vlastná tvorba.

³⁸ Vlastná tvorba.

presunu. Avšak pri určovaní musí mať veliteľ na zreteli predovšetkým najväčšiu hrozbu.

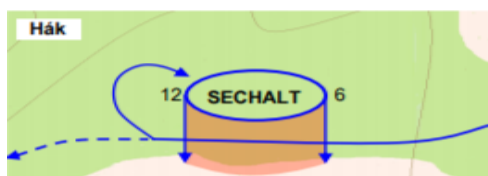
Kvôli zaisteniu čo najväčšej bezpečnosti je do „kill zone“ presunutá čo najväčšia palebná sila. V prípade kontaktu s nepriateľom nie je hliadka predurčená na boj. V prípade kontaktu je jej cieľom odpútať sa a spôsobiť pri tom nepriateľovi čo najväčšie straty. „Kill zone“ je najlepšie využitá, ak do nej hliadka nechá vstúpiť nepriateľa čo najviac. Zvýšená palebná sila v smrtiacej zóne a moment prekvapenia tak poskytnú hliadke výhodu.

Čo sa týka používania svetla, všeobecný variant umožňuje obmedzené používanie svetla s červeným alebo zeleným filtrom. To sa predovšetkým používa kvôli náhľadu do mapy. Podľa nášho názoru je dôležité aj obmedzenie používania svetla, avšak podstatné je predovšetkým kedy svetlo jednotka použije. Aj obmedzené použitie svetla napríklad na lúke, alebo v riedkom lese má veľmi demaskujúci účinok. Preto je dôležité špecifikovať kedy možno svetlo použiť. Všeobecne je krátke použitie takého svetla povolené v hustom lese. Myslíme si, že svetlo by sa nemalo používať bez clony, bez ohľadu na to, kde sa jednotka nachádza. Clonou môžu byť dva batohy a celta.

Veliteľ a navigátor si ľahnú na zem s mapou, hlavami k sebe. Batohy si uložia vedľa ich hláv a následne ich jeden príslušník hliadky zakryje celtou. Potom môžu zapnúť svetlo a nazrieť do mapy. Po vypnutí svetla sa odokryjú a pokračujú v činnosti.

Hákom

Pri tomto variante hliadka pred zaujatím dlhej zastávky zaujme krátku. Súčasťou variantu je tiež vykonanie prieskumu. Tieto činnosti značne zvyšujú mieru zaistenia bezpečnosti. Negatívom pri vykonaní prieskumu, môže byť počet pátračov určených na prieskum. Variant hovorí o minimálne dvoch pátračoch. Tí sú schopní ísť sa navzájom, avšak po vykonaní prieskumu zastávky sa musia rozdeliť. Pri nečakanej udalosti sú tak obaja zraniteľní. Pátrač, ktorý sa vracia po jednotku použije rovnakú trasu akou prichádzal. Táto trasa je už preskúmaná a relatívne bezpečná. Jednotka vstupuje do zastávky z druhej hodiny.

Obrázok č.13 – Spôsob zaujatia bezpečnostnej zastávky hákom³⁹

Ak sa však nepriateľ nachádza približne na dvanástej hodine, pri zaujímaní je jednotka chrbtom k nepriateľovi. Veliteľ musí zvážiť celkovú situáciu. Pri presune z krátkej do dlhej zastávky, je podľa mňa výhodné umiestniť guľomet medzi posledných dvoch členov hliadky. V prípade, že by nepriateľ hliadku spozoroval pri zaujímaní zastávky tak môže guľomet okamžite pôsobiť na nepriateľa. Ak by sa nachádzal medzi prvými členmi vo formácii, skôr by stihol zaujať miesto v zastávke. Teda by mohol pôsobiť na nepriateľa. Je dôležité všimnúť si, že pri spôsobe hák sa jednotka presúva popred dvanástu hodinu zastávky a vstupuje na druhej hodine. Čiže by sa pred guľometom mohli nachádzať členovia hliadky, čo by obmedzilo, alebo znemožnilo možnosti jeho pôsobenia na nepriateľa. Následná činnosť je rovnaká ako pri všeobecnom variante, teda aj jeho analýza.

Odklonením o 90° od pôvodného smeru postupu

Pri tomto variante je značne redukovaná bezpečnosť celej jednotky. Hliadka nevykonáva prieskum pred zaujatím zastávky, ale zaujme priestor silou. Táto možnosť sa používa ak nie je predpoklad, že sa v priestore nachádzajú pasce a nástrahy. Aj napriek tomu by sa jednotka mala vyhnúť takejto možnosti, ak má dostatok času. Prioritou je splnenie úlohy. Splnením úlohy sa tiež rozumie byť v stanovený čas na požadovanom mieste. Ak má jednotka časový deficit, môže takýto priestor zaujať odklonením, aby dodržala časový plán. Analýza činnosti v zastávke je rovnaká ako pri všeobecnom variante.

Odklonenie o 90° sa používa aj, ak hliadke hrozí prezradenie. V takom prípade musí veliteľ hliadky zvážiť hrozby vyplývajúce na jednotku. Ak by bola hliadka odhalená, väčšinou sa ocitne v kontakte so silnejším nepriateľom. Teda hrozba takého nepriateľa je oveľa väčšia, ako hrozba nepreskúmaného priestoru. Aby si jednotka zaistila čo najväčšiu mieru bezpečnosti, musí zvoliť možnosť s minimálnou hrozbou. V tomto prípade je to zaujatie zastávky odklonením od pôvodného smeru o 90°. Spravidla vytvorí kruhovú obranu so sto percentnou pohotovosťou. Priestor, v ktorom hliadka zaujme zastávku, poskytne jednotke kryt a skryt. Skrytá jednotka sa v tomto priestore nechá nepriateľom prekročiť. Môže a stať, že nepriateľ jednotku odhalí aj v tom prípade, ak zaujme kruhovú obranu. Vtedy už má však hliadka výhodné

³⁹ SPILÝ, P., HRNČIAR, M. Vojenská taktika. 2013. s.146.

postavenie poskytujúce kryt, má možnosť nepriateľa prekvapiť a výhodnejšiu pozíciu na odpútanie sa. Je dôležité, aby veliteľ už pri zaujímaní myslel na „kill zone“. Keďže reaguje na hrozbu, celá činnosť je tým ovplyvnená. Prioritou je zaujatie postavení poskytujúcich kryt a skryt a dôležité je aj sformovanie smrtiacej zóny. Tieto dva faktory v danej situácii zabezpečia jednotke najväčšiu výhodu. Teda zvýšia jej bezpečnosť. Ďalšia činnosť sa odvíja od situácie. Pre hliadku je najdôležitejšie neprezradiť svoju činnosť. Takáto zastávka nie je plánovaná. Veliteľ môže určiť, či v nej jednotka zostane do pominutia hrozby, alebo ostane dlhšie a vykoná činnosti spojené s klasickou dlhou zastávkou.

„PLUK“

Pri zaujímaní dlhej zastávky, kvôli zaistieniu vlastnej bezpečnosti hliadka zaujme kruhovú obranu. Nevykonáva prieskum pátračmi, čo môže ohroziť jednotku. Načúva a pozoruje okolie. Pri výcviku v Českej republike, ktorého som sa zúčastnil, som sa oboznámil s akronymom SLLS. Používa sa vždy keď jednotka zastaví, bez ohľadu na dôvod. Tento akronym znamená:

- S – stop (zastaviť),
- L – look (pozorovať),
- L – listen (načúvať),
- S – smell (vnímať čuchom).

Poradie nie je náhodné. Prvky sú zoradené podľa priority zostupne. Najskôr jednotka zastaví. Prvá a najdôležitejšia činnosť pre zaistenie bezpečnosti je pozorovanie. Tým každý jednotlivec spoľahlivo odhalí a lokalizuje hrozbu. Načúvanie je tretie v poradí. Každý člen môže započuť zvuk, ktorý by mohol byť hrozba a určí približný smer. V tomto ani v predošlých variantoch nie je zmienený posledný bod. Vnímanie čuchom je podceňované. Hliadka pôsobí mimo hlavných síl. Teda je predpoklad, že by mohla naraziť na nepriateľa, ktorý niekde vybudoval obranu, alebo zaujal východiskové postavenie na útok. V takýchto postaveniach nepriateľ môže vytvoriť oheň na prípravu stravy a pod.. Vojaci tiež patria do skupiny ľudí, ktorí majú pomerne veľké zastúpenie fajčiarov. Cigaretový dym za dobrých podmienok môže človek rozoznať až na osemsto metrov. Dym z ohňa na približne štyristo metrov. Všetko závisí od smeru vetra. Na takúto vzdialenosť nie je hliadka schopná zistiť prítomnosť nepriateľa ani pozorovaním, ani načúvaním. Nejde o presné určenie pozície.

Avšak je postačujúce, ak hliadka vie o prítomnosti hrozby. Môže podľa toho v predstihu upraviť svoju činnosť. A to bude mať pozitívny dopad na jej bezpečnosť. Preto si myslím, že je dôležité zakomponovať do činnosti pri zaujímaní aj vnímanie čuchom.

Veliteľ následne určí zadné zaistenie, v prípade že je jednotka prenasledovaná. Zadné zaistenie tak dokáže jednotku varovať. Veliteľ bude mať možnosť rozhodnúť sa, aká bude ďalšia činnosť. Teda by mal na výber niekoľko variantov, podľa situácie.

Bez tohto zaistenia by mohli nastať dve situácie, ktoré by veliteľ nemohol ovplyvniť. Nepriateľ by si hliadku nevšimol, jednotka by ostala v skryte do pominutia hrozby a pokračovala v činnosti. Alebo by si nepriateľ hliadku všimol, tá by využila svoju výhodnejšiu pozíciu a nadviazala kontakt, z ktorého by sa snažila odpútať, čím by ale nesplnila úlohu.

„GOTWA“ je potrebná pri vykonávaní veliteľského prieskumu. V prípade nečakanej udalosti, každý člen hliadky vie, aká činnosť bude nasledovať. Redukuje sa tak riziko, že ak nastane nečakaná udalosť, hliadka nebude schopná naďalej plniť úlohy.

Jednotka vykonáva veliteľský prieskum s cieľom nájsť vhodnejšie miesto pre zastávku a pátrať po činnosti nepriateľa v priestore. Táto činnosť nezahŕňa nadviazanie kontaktu, či prieskum bojom. Takto nájdené miesto má poskytovať lepšie možnosti krytu a skrytu, z pôvodného miesta nie je spojenie s nadriadeným stupňom, alebo nový priestor môže byť lepšie obrániteľný na krátky časový interval. To kladne vplýva na bezpečnosť hliadky.

Zaistenie spojenia s prieskumom je priorita. Prieskum je riskantný práve kvôli tomu, že jednotka skúma nové prostredie. V ňom sa môže nachádzať nepriateľ alebo pasce a nástrahy. Veliteľ sa prieskumu zúčastňuje, čo je značné riziko pre jednotku a pre splnenie úlohy. Zástupca veliteľa ho musí viesť zastúpiť v plnej miere. Preto by som navrhoval výmenu vo veliteľskom prieskume. Veliteľ ostane s jednotkou a bude riadiť činnosť. Na prieskum pôjdu veliteľa podskupín, alebo ich zástupcovia a zástupca veliteľa hliadky pátrači a pozorovatelia. Ak to veľkosť jednotky nedovoľuje, pozorovatelia sa neurčia. Jednotka, ktorá ostáva na mieste nesmie byť príliš oslabená. Ak sú vyčlenení pozorovatelia, len to zvýši mieru poskytnutej bezpečnosti. V prípade, že zbadajú nepriateľa, budú môcť prieskum včasne varovať.

Ak veliteľský prieskum nenájde vhodnejšie miesto, členovia prieskumu sa vrátia do priestoru zastávky.

Ak nájde vhodnejšie miesto, dvaja členovia prieskumu ostanú v novom mieste zastávky a veliteľ sa so zvyškom prieskumu vráti ku jednotke a presunú tam zvyšok jednotky. Dvaja členovia sú tak ohrození v prípade kontaktu s nepriateľom. Ďalšou otázkou je spojenie. Buď spojovací prostriedok ostane s členmi hliadky v novej zastávke, alebo pôjde s veliteľom. Ak ostane v novej zastávke, v prípade nečakanej udalosti tak veliteľ môže reagovať na zmenu situácie. Avšak pri návrate bude veliteľský prieskum bez spojenia. Aj pri návrate sa môžu vyskytnúť nečakané udalosti. Ak veliteľ určí, že spojovací prostriedok zoberie veliteľský prieskum so sebou, členovia hliadky v priestore novej zastávky tak nebudú môcť informovať jednotku o prípadnej zmene situácie.

Zadné zaistenie ostáva v priestore starej zastávky dovtedy, kým jednotka nezaujme zastávku v novom priestore. Odporúčame aby zadné zaistenie malo spojenie s jednotkou. V prípade, že nepriateľ jednotku prenasleduje, zadné zaistenie činnosť nepriateľa včasne odhalí a hliadka je schopná pružne reagovať podľa rozhodnutia veliteľa. Ak sa problémy nevyskytnú, po zaujatí zastávky jednotkou sa zadné zaistenie stiahne do nového priestoru zastávky.

Po zaujatí hliadka udržiava sto percentnú pohotovosť, kým veliteľ neurčí inak. Závisí to od celkovej situácie, predpokladanej polohy nepriateľa a dôvodu vykonania zastávky. Jednotka zahľadá stopy po vstupe do zastávky. Zvýši tak šancu, že jednotka nebude odhalená nepriateľom, ak sa bude pohybovať v blízkosti. Veliteľ môže rozhodnúť o použití proti-prenasledovacích prostriedkov. V prípade, ak jednotka predpokladá, že bude prekročená nepriateľom, takéto opatrenia upozornia nepriateľa na prítomnosť jednotky v priestore, prípadne jej činnosť. Jednou z úloh hliadky je aj to, aby nepriateľ nezistil, že jednotka pôsobila v priestore. Pretože ak to zistí, môže prijať protipatrenia a prieskum tak neplní svoj účel.

Členovia hliadky dodržiavajú zvukovú a svetelnú disciplínu. Pre čo najdisciplinovanejšie použitie svetla (viď 4.6, analýza variantov, všeobecný variant). Príslušníci hliadky majú zbrane vždy na dosah ruky. Nečakaná udalosť môže prísť v hociktorý moment a každý musí byť pripravený pôsobiť na nepriateľa. Pre zaistenie čo najväčšej bezpečnosti sa potreba vykonáva vo vnútri zastávky. Ak veliteľ rozhodne

o možnosti vykonať potrebu mimo priestoru zastávky, redukuje to mieru poskytovanej bezpečnosti. Priestor sa po ukončení zastávky uvedie do pôvodného stavu. Uľahnutá tráva sa narovná, vzniknuté chodníky sa zahladia. Jednotka nesmie odpad zakopať, pretože by ho mohla vyhrabať zver. Tak by odhalila, že jednotka pôsobila v priestore. Nepriateľ nesmie zistiť činnosť v danom priestore, aj keď tam už hliadka nebude plniť úlohy. Ak to nepriateľ zistí, urobí protiopatrenia a pozmení svoju činnosť. Výsledky prieskumu tak nebudú spoľahlivé. Konzervy môžu byť zakopané, avšak je potrebné ich predtým vypáliť. Keďže oheň vytvára značný demaskujúci účinok, je lepšie ak si hliadka odpadky zoberie zo sebou.

4.7 Porovnanie variantov

Porovnáme varianty PLUK a všeobecný variant. Tieto nemajú skrátený proces zaujatia bezpečnostnej zastávky. Pri použití skrátenej formy zaujatia zastávky, ako napríklad hákom alebo odklonením o 90°, dochádza k zvýšeniu rizika pre jednotku. Teda by porovnávanie nemalo požadovaný efekt.

Všeobecný variant hovorí o zaujatí krátkej bezpečnostnej zastávky pred zaujatím dlhej. Rovnako aj variant PLUK. Ten však uvádza vyčlenenie zadného zaistenia, čo je prínosom pre zaistenie vlastnej bezpečnosti. Prieskum priestoru dlhej zastávky je realizovaný pri oboch variantoch. Spôsob vykonania prieskumu podľa variantu PLUK však poskytuje väčšiu mieru bezpečnosti pre členov vykonávajúcich prieskumu, práve kvôli vyčlenenému počtu príslušníkov na jeho vykonanie a vyčleneniu pozorovateľov. Po výbere vhodného miesta pre zastávku všeobecný variant uvádza, že jednotka priestor zaujme pričom veliteľ organizuje potrebné činnosti. Varianty nepopisujú spôsob akým je vhodné priestor zastávky zaujať. Pri variante PLUK však jednotka zaujíma bezpečnostnú zastávku, pričom zadné zaistenie ostáva v mieste krátkej zastávky ako proti – prenasledovací element. Všeobecný variant zaujíma zastávku bez takého elementu. Iba všeobecný variant uvádza, že je vyčlenený jeden člen z jednotky, ktorého úlohou je spočítať členov jednotky vstupujúcich do zastávky. Pri zníženej viditeľnosti a v noci je to prvok na základe ktorého má veliteľ prehľad o zaistení bezpečnosti príslušníkov hliadky. Jednotka zahladí stopy po vstupe do priestoru zastávky v oboch variantoch. Všeobecný variant popisuje činnosť po zaujatí. Ako činnosť veliteľa, tak činnosť členov hliadky. Variant PLUK takéto činnosti nešpecifikuje. Venuje sa predovšetkým činnosti po ukončení takejto zastávky. Teda uvedenie miesta zastávky do

pôvodného stavu. Túto činnosť nepopisuje všeobecný variant. Ani jednej z variantov neuvádza spôsob akým jednotka zastávku opustí. Vzhľadom na priestor, v ktorom sa majú nachádzať pasce a nástrahy predpokladáme, že jednotka opúšťa priestor zastávky trasou, ktorou doň vstúpila.

Pri výbere variantu sa nemusí veliteľ sústrediť na vykonanie variantu so všetkými výhodami a nevýhodami. Môže variant obmeniť podľa situácie tak, aby minimalizoval počet nevýhod. Tiež môže podporiť variant výhodnými prvkami iného variantu, aby zaistil čo najväčšiu mieru bezpečnosti pre príslušníkov hliadky a dosiahol tak splnenie cieľa operácie.

4.8 Dočasné základne - hide positions

Ich účelom je predovšetkým zabezpečiť skryté zaistenie odpočinku jednotkám, počas vykonávania prieskumu. Hliadky ich využívajú pri časovo náročnom prieskume. Môžu byť zaujaté, pretože si presun vyžaduje viac ako dvadsaťštyri hodín. Avšak častejším dôvodom ich zaujatia je to, že ich využívajú hliadky, ktoré sú primálne na zaujatie základne hliadky. Na rozdiel od základne hliadky, dočasná základňa slúži výhradne na odpočinok a pozorovanie. Počas toho ako je zaujatá, z nej nikto neodchádza ani nevstupuje a netrvá viac ako dvanásť hodín. Hliadka nebude ani palebné postavenia. Spravidla sa nepoužíva viackrát kvôli riziku odhalenia nepriateľom.

Zabezpečuje 360° zaistenie, práve vďaka tomu, že sú členovia hliadky vo veľmi tesnej formácii. Sú tak blízko seba, že vyzerajú ako jedno bojové postavenie. Vďaka tomu stačia na zaistenie základne dvaja príslušníci hliadky. V základni sa nepoužívajú komunikačné prostriedky. Jednotky jej zaujatí musia mať vizuálny kontakt s ostatnými jednotkami. Na prenos informácii v jednotke je dostatočné hovorené slovo.

Dočasná základňa sa spravidla nezaujíma bližšie ako tristo metrov od nepriateľských jednotiek. Samozrejme táto vzdialenosť nie je dogma, ale závisí od terénu a aktuálnej situácie. Najlepšie miesta na zaujatie takejto základne sú nehostinné a nekomfortné. Napríklad krovie, úzke žľaby, skalné tvary poskytujúce dostatočné možnosti krytu a skrytu. Aby bolo pre nepriateľské jednotky ťažšie odhaliť prítomnosť hliadky. Maskovanie hliadka priebežne obnovuje počas trvania dočasnej základne.

Veliteľ hliadky už počas plánovacieho procesu určí približné miesto pre dočasnú základňu z mapy, orto-foto a pod., alebo určí podmienku po ktorej sa zaujme. Napríklad po vykonaní stanovených úloh jednotka zaujme dočasnú základňu na stanovený počet hodín. Pri výbere miesta vychádza z METT-TC. Určuje aj záložné miesto na zaujatie základne. Vykoná prieskum daného terénu a ak nájde vhodnejšie miesto na zaujatie základne, premiestni do neho jednotku.

Pri výbere pozície berie do úvahy:

- polohu okolitých ciest a miest kde sa môže vyskytovať nepriateľ,
- hlavné a záložné únikové cesty,
- viditeľnosť na cieľ,
- možnosti spojenia jednotky s nadriadeným stupňom,
- možnosti palebnej podpory vlastných jednotiek.

Keďže hliadka je spravidla úlohového zoskupenia aby mohla čo najefektívnejšie plniť úlohy, jej veľkosť závisí od plnenej úlohy.

Ak je hliadka malá, môže priestor pre dočasnú základňu zaujať silou. Teda bez vykonania prieskumu. Ak je hliadka stredne veľká, najskôr zaujme dlhú zastávku. Po jej zaujatí následne vykoná veliteľský prieskum s účelom nájsť vhodné miesto pre dočasnú základňu. Je dôležité zvážiť, či je hliadka primerane veľká pre zaujatie takejto základne. Dočasná základňa je ideálna pre malé a stredne veľké hliadky. Vychádza to z rozlohy, ktorú by väčšia hliadka zaujala. Tá by bola príliš veľká a obsahovala by mnoho demaskujúcich prvkov.

Uvádzajú sa dva základné spôsoby zaujatia dočasnej základne:

- Back to Back Method (chrbtom k chrbtu),
- Star Method (do tvaru hviezdy).⁴⁰

4.8.1 Back to Back Method

Táto metóda je využitelná najmä v zalesnenom a husto zarastenom teréne. Príslušníci hliadky ležia jeden tesne vedľa druhého. Spôsob ležania je nasledovný. Každý člen hliadky leží na chrbte nohami pri hlave ďalšieho. Dvaja členovia hliadky

⁴⁰ LARSEN, CH., WADE, N. M. The Small Unit Tactics SMARTbook. 2008.

zabezpečujú 360° zaistenie. Sedia o seba opretí chrbtami pri zvyšku jednotky. Musia sedieť aby videli, pretože uvažujeme, že si hliadka túto možnosť vyberie v husto zarastenom teréne. Teda ak by zaistenie ležalo, nevedeli by zabezpečiť ochranu pre odpočívajúcu jednotku.

Zaujatie

Počas presunu pred zaujatím dočasnej základne hliadka zaujme krátku zastávku. Vykoná veliteľský prieskum. Dvaja členovia ostávajú na mieste základne a zvyšok sa vráti ku jednotke. Po prieskume veliteľ upresní miesto dočasnej základne. Následne sa tam jednotka presunie. Príslušníci hliadky do priestoru vchádzajú v tesnej blízkosti (shoulder to shoulder). Zakľaknú a každý jednotliviec pozoruje svoj sektor⁴¹. Všetci členovia jednotky si zložia batohy.

Polovica hliadky pripravuje spacie vaky a vykonáva činnosť podľa pokynov veliteľa. Druhá polovica hliadky zaisťuje bezpečnosť. Rozložia spacie vaky, a ostatný materiál s batohom uložia pod hlavu. Príslušník hliadky ktorý si už pripravil svoje miesto na spanie, začne zaisťovať jednotku tak že si sadne na svoje miesto odpočinku. Vtedy jeden príslušník so zaistenia začne s prípravou svojho miesta pre odpočinok. Takýmto spôsobom sa vystrieda celá jednotka, až kým nebudú všetci na svojich pozíciách. Hliadka nebuduje stany, prístrešky ani palebné postavenia. Odpad jednotka nezakopáva, pretože by mohol byť vyhrabaný zvieratami a nepriateľ by tak odhalil činnosť hliadky.

Je na rozhodnutí veliteľa koľko členov hliadky bude zaisťovať jednotku počas odpočinku. Nazývajú sa strážna zmena (guard shift). Ich počet závisí od celkovej situácie, terénu, počtu príslušníkov hliadky. Veliteľ však musí určiť do zmeny vždy minimálne dvoch členov hliadky. Veliteľ určí dĺžku trvania zmeny a striedanie jednotlivcov v strážení. Vždy musia zaisťovať 360°. Každý člen musí vedieť od kedy do kedy je on zodpovedný za zaisťovanie bezpečnosti a prípadne kto ho má vystriedať.⁴²

Činnosť po zaujatí

⁴¹ Ako pri zaujatí zastávky do 30 sekúnd, prvý člen dvanásť hodina, posledný šiesta hodina a zvyšok striedavo tretia a deviata hodina.

⁴² LARSEN, CH., WADE, N. M. The Small Unit Tactics SMARTbook. 2008.

Hliadka nekladie vo svojom okolí žiadne míny, ani iné prostriedky proti mobilite nepriateľa. Všetky ručné granáty členovia hliadky odovzdajú prvej strážnej zmene. Tie každá zmena odovzdá nasledujúcej. Ak nastane situácia, že sa nepriateľ pohybuje v okolí dočasnej základne, je potrebné aby hliadka zachovala pokoj a od každého jednotlivca je potrebná veľká miera disciplinovanosti. Cieľom je nechať nepriateľa prejsť bez toho, aby bola hliadka prezradená.

Spojovacie prostriedky má vždy strážna zmena a sú taktiež odovzdávané nasledujúcej zmene, kvôli zabezpečeniu spojenia s nadriadeným stupňom velenia.

Ak je hliadka vybavená prístrojmi na nočné videnie, tieto sú tiež odovzdané strážnej zmene.

Ak nepriateľ odhalí hliadku, členovia strážnej zmeny použijú granáty a tým vytvoria možnosť hliadke odpútať sa od nepriateľa a stiahnuť sa. V noci je dôležité vyhnúť sa streľbe z ručných zbraní. Pri streľbe v noci je dobre viditeľný záblesk z hlavne, ktorý je spôsobený nedokonalým spaľovaním prachových plynov v hlavni. Tento jav sa úplne nedá eliminovať ani tlmičom plameňa. Teda pri streľbe v noci by hliadka nepriateľovi upresnila svoju pozíciu.

4.8.2 Star Method

Tento spôsob zaujatia je výhodný ak hliadka vykoná odpočinok v rovinatom, otvorenom teréne. Takýto priestor neumožňuje veľa možností krytu a skrytu. Preto musí hliadka zaľahnúť. Pri tomto spôsobe členovia hliadky ležia na bruchu, pozerajú smerom von zo základne a nohami v strede sa dotýkajú. Ak to terén a možnosti hliadky umožňujú, jednotlivci ležia tak, aby vytvárali tvar hviezdy.⁴³ To znamená rovnomerne od seba, čo zabezpečuje najlepšie vizuálne pokrytie 360° a najlepšie prekrývanie sektorov pozorovania v rámci zaistenia jednotky. V prípade, že niektorý s príslušníkov hliadky spozoruje hrozbu, signalizuje to ostatným kopnutím. Keďže majú nohy cez seba preložené signál sa dostane ku najbližším jednotlivcom zľava a sprava, ktorý signál odovzdajú ďalej. Takýmto spôsobom bude celá hliadka o hrozbe v krátkom čase informovaná.

Zaujatie

⁴³ LARSEN, CH., WADE, N. M. The Small Unit Tactics SMARTbook. 2008.

Predtým než hliadka zaujme dočasnú základňu, zaujme krátku zastávku. Veliteľ určí členov veliteľského prieskumu, vydá GOTWU a hliadka vykoná veliteľský prieskum. Po určení polohy pre základňu, dvaja príslušníci hliadky ostávajú na mieste a zvyšok veliteľského prieskumu sa vráti po jednotku. Jednotka sa presunie na miesto dočasnej základne, tak že členovia hliadky vchádzajú do priestoru základne “shoulder to shoulder“, teda rovnako ako pri metóde “back to back”.

Po vstupe veliteľ hliadky organizuje činnosť. Určuje členom hliadky aby zaujali základňu metódou do tvaru hviezdy. Všetci zaľahnú tak, že im tváre smerujú do priestoru, von zo základne. Dotýkajú sa navzájom nohami a kopnutím varujú prieskumníka po svojej ľavej a pravej ruke, pri zistení hrozby. Takýto spôsob varovania je veľmi rýchly a tichý. Príslušníci hliadky si dajú dole batohy a materiál, pričom polovica členov hliadky pripravuje svoje miesto na odpočinok, a druhá polovica hliadky zaisťuje bezpečnosť 360°. Keď prvá polovica dokončí prípravu, vystrieda v zaistení druhú polovicu. Ani pri tejto metóde hliadka nestavia stany, ktoré sú ľahko spozorovateľné, ani palebné postavenia. Avšak hliadka môže použiť celtu na vybudovanie prístrešku proti dažďu. Ten musí byť nízky aby splýval s terénom a nesmie obsahovať demaskujúce prvky.

Veliteľ hliadky určí koľko príslušníkov bude zaisťovať hliadku počas odpočinku, po akom časovom intervale sa zmeny vystriedajú a ktorý člen bude v ktorej zmene. Samozrejme, vždy musia zaisťovať bezpečnosť minimálne dvaja členovia hliadky. Pri tejto formácii musí mať veliteľ na zreteli, že zaistenie by nemali vykonávať prieskumníci ležiaci vedľa seba, ale prieskumníci ležiaci navzájom oproti sebe. Tak dokážu zabezpečiť 360° zaistenie jednotky, bez zbytočných pohybov.⁴⁴

Činnosť po zaujatí

Je ťažkou úlohou nájsť vhodný priestor pre dočasnú základňu ak je terén v okolí rovinatý a teda ľahko dostupný. Najlepšie čo môže hliadka urobiť je maximalizovať vzdialenosť medzi základňou a nepriateľom. Podstatným elementom zaistenia vlastnej bezpečnosti je aj splynutie s prostredím. To však nemusí byť dostatočné a z toho dôvodu môže veliteľ hliadky nariadiť umiestnenie mín a systémov včasného varovania v okolí. V prípade kontaktu s nepriateľom tak redukuje jeho mobilitu, čo vytvorí výhodnejšie podmienky pre činnosť hliadky. Tá sa tiež musí vyhnúť použitiu ručných

⁴⁴ LARSEN, CH., WADE, N. M. The Small Unit Tactics SMARTbook. 2008.

strelných zbraní, ktoré kvôli zábleskom pri výstrele odhalia pozíciu jednotlivcov hliadky.

4.8.3 Hodnotenie variantov

Back to back method

Jednotka pred zaujatím dočasnej základne zaujme krátku zastávku. Vykoná veliteľský prieskum, rovnako ako u variantu „Pluk“. Dočasnú základňu však zaujímajú spravidla malé alebo stredne veľké jednotky. Veliteľský prieskum teda musí prebehnúť s menším počtom príslušníkov. Závisí to od veľkosti jednotky. Prieskum však musí pozostávať minimálne zo 4 členov - veliteľ hliadky alebo jeho zástupca, člen hliadky zabezpečujúci spojenie a dvaja pátrači. Po vykonaní prieskumu pátrač a člen prieskumu ostávajú v mieste základne a zvyšok sa vráti po jednotku. Aj tu sa musí veliteľ podľa situácie rozhodnúť, či nechá spojovací prostriedok členom hliadky ktorí ostávajú v priestore základne, alebo nie. Veliteľ po návrate prieskumu organizuje a riadi činnosť. Na pátrača presunie jednotku do priestoru základne.

Do priestoru základne jednotka vchádza “shoulder to shoulder“. Zakľaknú a vykonajú SLLS, aby sa uistili, že sa v okolí nenachádza hrozba. Následne si všetci členovia zložia batohy. Kvôli zaistieniu vlastnej bezpečnosti sa hliadka rozdelí na polovicu. Hliadka už predtým, než začne plniť úlohy musí byť rozdelená na podskupiny. Minimálne alfa a bravo. Veliteľ určí, ktorá podskupina bude zaisťovať. Druhá skupina si bude pripravovať miesto na spanie. Vystriedajú sa postupne alebo naraz. Postupné striedanie prebieha tak, že keď je jednotlivec hotový so svojím miestom na odpočinok, vystrieda člena zaistenia. Takto sa vymenia všetci a je to časovo efektívne. Naraz znamená, že keď budú príslušníci podskupiny hotoví so svojimi miestami pre odpočinok, vystriedajú zaistenie všetci naraz. Táto možnosť nie je časovo efektívna a pri výmene všetkých príslušníkov v jednom momente je jednotka zraniteľná. To je slabinou tohto variantu. Jednotka má byť počas celej činnosti istená.

Variant hovorí, že batohy si každý jednotlivec uloží pod hlavu. Batohy sa spravidla ukladajú do jedného alebo dvoch radov. V prípade nečakanej udalosti každý jednotlivec zoberie prvý batoh na ktorý dosiahne a vykonáva určenú činnosť. Avšak v tomto prípade má každý člen hliadky batoh po ruke a môže ho bez problémov zobrať.

Taktiež po zaujatí základne veliteľ určí zlatú a čiernu cestu. Tieto cesty sa určujú približne na opačných stranách základne a nikdy nie na smer, kde sa nachádza nepriateľ. V prípade nečakanej udalosti, keď veliteľ rozhodne, že jednotka opustí priestor, vydá pokyn zlatá, alebo čierna. Každý člen hliadky potom vie, ktorou stranou sa jednotka presúva. Dočasná základňa sa zaujíma primárne na vykonanie odpočinku. Teda je zaujatá hlavne v noci. Preto by trasy mali byť podporené dominantou v priestore, napríklad kopec, vysoký strom, dedina a pod. aby sa príslušníci hliadky v noci ľahko zorientovali.

Hliadka nebuduje stany, prístrešky ani palebné postavenia. Je dôležité povedať že nebuduje ani oheň. Snaží sa vykonať odpočinok a zostať čo najviac v skryte. Tomu, aby jednotka zostala skrytá napomáha fakt, že jednotlivci sú blízko pri sebe. Veľkosť dočasnej základne je podobná jednému palebnému postaveniu.

Zaistenie jednotky musia zabezpečovať minimálne dvaja členovia hliadky, závisí to od rozhodnutia veliteľa. Ten sa rozhoduje na základe situácie, v ktorej sa jednotka nachádza. Aby bol zabezpečený odpočinok každému, zaistenie jednotky bude prebiehať na zmeny. Veliteľ určí ich dĺžku trvania. Mal by brať do úvahy počet príslušníkov hliadky. Čím viac členov hliadka má, tým môžu byť kratšie zmeny. Jedna zmena by nemala presiahnuť dve hodiny. Aj disciplinovaný a trénovaný jednotlivec môže podľahnúť únave. Predovšetkým, ak vykonal pred zaujatím základne náročnú činnosť. Je lepšie ak sú zmeny kratšie a vojaci sa častejšie striedajú. Zaistenie tak bude oddýchnutejšie a bude lepšie vykonávať činnosť. Veliteľ tiež určí striedanie členov. Každý jednotlivec musí vedieť od kedy do kedy má zmenu. Prípadne aj to, kto po ňom nasleduje. Členovia zmeny obdržia spojovací prostriedok, kvôli zaistieniu nepretržitého spojenia s nadriadeným stupňom. Ak je hliadka vybavená prístrojmi na nočné videnie, tiež budú pridelené strážnej zmene. To zlepši ich schopnosť pozorovať okolie v noci a zvýši tak bezpečnosť jednotky. Kvôli zvýšeniu vlastnej bezpečnosti tiež všetci členovia hliadky odovzdajú granáty prvej zmene. Ak zaistenie zistí hrozbu, varuje členov hliadky dohodnutým signálom, napríklad stlačenie časti tela rukou. Ak by sa veliteľ rozhodol jednotku stiahnuť, na odpútanie pozornosti použije granáty. Granáty má zaistenie, pretože to najlepšie vie, kde sa hrozba nachádza. Hliadka sa musí v čo najväčšej miere vyhnúť streľbe z ručných zbraní. Keďže sa jednotka nachádza v dočasnej základni predovšetkým v noci, záblesky pri streľbe by odhalili pozíciu každého jednotlivca.

Keďže dočasnú základňu zaujímajú malé a stredne veľké hliadky, šanca na kontakt s nepriateľom musí byť úplne minimalizovaná. Preto vo svojom okolí nekladie míny, prostriedky proti mobilite nepriateľa, ani prostriedky včasného varovania. V prípade, že sa v okolí bude vyskytovať nepriateľ, hliadka sa nechá prekročiť.

Ak nepriateľ odhalí hliadku, jednotka použije granáty, aby sa mohla odpútať. Následná činnosť je upresnená veliteľom, podľa situácie.

Star method

Tento variant má byť výhodný pre rovinný, otvorený priestor. V dnešnom operačnom prostredí je dobre rozvinutá termovízia a pozorovacie prostriedky. Otvorený priestor je považovaný za nebezpečný. Preto je potrebné minimalizovať, alebo úplne vylúčiť aby hliadka zostala na otvorenom priestranstve, ak to nie je nevyhnutné.

Prieskum a spôsob zaujatia je vykonávaný rovnakým spôsobom ako pri „back to back“ spôsobe. Jediným rozdielom je v tomto prípade usporiadanie jednotky do tvaru hviezdy. Teda aj jeho analýza je rovnaká.

Hliadka zaľahla do tvaru hviezdy. V tejto polohe je aj zaistenie. Zaistenie zabezpečujú dvaja členovia hliadky, ktorí sú vo formácii na opačných stranách hviezdy. Pri vykonávaní činnosti ležia, čo môže byť negatívum. Príslušníci hliadky môžu byť vyčerpaní a v takejto polohe môže byť ťažké nezaspať. Je potrebné si uvedomiť, že základňu zaujímajú malé a stredne veľké jednotky. Takže jednotlivec musí stráviť viac času pozorovaním, ako jednotlivec väčšej jednotky, ktorá na vykonanie odpočinku zaujala dlhú zastávku. Ak zaistenie zistí hrozbu signalizuje to zvyšku jednotky kopnutím. Tento spôsob oznámenia hrozby je rýchly a efektívny. Zabezpečí aby každý člen hliadky vedel o hrozbe v krátkom čase. Teda jednotka je v krátkom čase pripravená na činnosť, čo zvyšuje mieru zaistenia jej bezpečnosti.

Keďže sa hliadka nachádza v otvorenom priestore, nemá ochranu pred vplyvmi počasia. Táto metóda umožňuje jednotke použitie napríklad celty na vybudovanie nízkeho prístrešku. Závisí to od situácie, no som toho názoru, že takýto prístrešok má

veľký demaskujúci efekt. Ak už jednotka ostane v takomto priestore, každý jednotliviec musí čo najviac znížiť siluetu. Musí sa tiež vyhnúť tomu aby vo svojom okolí pošliapal porast. Pretože iba ten mu poskytuje skryt.

Pri použití tohto variantu je správne, že dočasná základňa musí byť čo najďalej od predpokladaných pozícií nepriateľa. Hliadka môže umiestniť míny a prostriedky včasného varovania v okolí. Súhlasím s tým z toho dôvodu, že dôležitejšie ako splnenie úlohy je prežitie jednotky. Otvorený a rovinatý terén hliadke neposkytuje takmer žiadnu ochranu. Preto ak sa v okolí vyskytne nepriateľ, hliadka o ňom musí vedieť v dostatočnom predstihu. Následne podľa situácie upraví činnosť. Čo sa týka mín, tie spomalia postup nepriateľa a vytvoria výhodnejšie podmienky pre ďalšiu činnosť hliadky. Aj v tomto prípade sa musí jednotka vyhnúť strelbe z ručných zbraní.

4.8.4 Porovnanie variantov

Pri oboch variantoch hliadka pred zaujatím dočasnej základne zaujme krátku zastávku, vykoná prieskum a zaujatie rovnakým spôsobom. Metóda star umožňuje jednotke budovanie prístreškov a prostriedkov proti mobilite nepriateľa. Variant back to back takéto činnosti neodporúča. Back to back variant popisuje činnosť pre hliadku, ktorá zaujme dočasnú základňu v husto zarastenom priestore. Činnosť tohto variantu je podmienená podmienkami takého prostredia. Star metóda je určená pre rovinatý terén, bez prítomnosti hustej vegetácie. Z toho plynú nasledujúce rozdiely. Zaistenie je vo variante back to back v sede, pričom mu zvyšok jednotky odovzdá spojovacie prostriedky, granáty a prístroje na nočné videnie. Pri metóde star zaistenie leží a tento variant neuvádza činnosti spojené s odovzdaním minimálne spojovacích prostriedkov, potrebných na kontakt s nadriadeným stupňom. Zvyšok jednotky odpočíva v oboch prípadoch. Pri spôsobe back to back členovia ležia striedavo v tesnej blízkosti bokmi pri sebe. Pri metóde star ležia príslušníci hliadky v tvare hviezdy. Signály o prítomnosti hrozby si odovzdávajú fyzicky ľahkým kopnutím. Variant back to back nešpecifikuje takúto činnosť. Oba varianty pojednávajú o zásadách, ktoré je nutné dodržať pri kontakte s hrozbou. Ani jeden z variantov neuvádza spôsob opustenia dočasnej základne.

Každý z variantov má svoje výhody a nevýhody, ktoré je potrebné mať na zreteli pri jeho výbere. Veliteľ po zhodnotení situácie zvolí taký variant, ktorý lepšie zaistí bezpečnosť jednotky.

ZÁVER

Vo svojej práci sme identifikovali, analyzovali a porovnali jednotlivé možnosti zaistenia vlastnej bezpečnosti bojovej prieskumnej hliadky počas taktického presunu. Na základe nadobudnutých poznatkov sme dospeli k nasledujúcim záverom.

Naším prvým záverom je, že pre maximálne zaistenie vlastnej bezpečnosti je najdôležitejší ľudský faktor. Miera vplyvu ľudského faktora na bezpečnosť jednotky je rozdelená medzi veliteľa a príslušníkov hliadky. Je možné konštatovať, že oba prvky sú pre vykonanie čiastkových úloh, medzi ktoré patrí aj zaistenie vlastnej bezpečnosti zásadné.

Vycvičenosť a skúsenosť veliteľa hliadky je kľúčová. Na základe svojho vlastného rozhodovacieho procesu musí práve veliteľ dospieť ku správnym záverom. Veľmi dôležitým aspektom celého rozhodovania je správne zváženie všetkých faktorov vplývajúcich na bezpečnosť jednotky. Tie vyplývajú aj z počiatočnej analýzy METT – TC, ktorá je hlavným zdrojom informácií v prvotnej fáze vedenia operácie. Veliteľ ďalej rozhoduje o výbere formácie, technike presunu, spôsobe prekonávania nebezpečných priestorov, zodpovedá za orientáciu, zaujímanie bezpečnostných zastávok a dočasných základní. Musí byť riadne oboznámený s variantmi daných

činností, ich správnym vykonaním a na základe týchto poznatkov vhodne zvolit' jeden z nich.

Správna vycvičenosť všetkých príslušníkov hliadky je nevyhnutná pre splnenie zadanej úlohy. Dovoľme si tvrdiť, že by mal byť kladený dôraz na výcvik v oblasti zaistenia vlastnej bezpečnosti, pretože tento faktor môže byť podstatný pre dané splnenie.

Ďalším podstatným aspektom je časová zložka. Čas vplýva priamo úmerne na bezpečnosť hliadky. Časový deficit je obmedzujúcim prvkom v rámci zaistenia bezpečnosti. Ak jednotka nedisponuje dostatočnou časovou rezervou, musí použiť skrátené varianty, časovo menej náročné. Tieto negatívne vplyvajú na skrytie jednotky a tiež znižujú mieru poskytovanej bezpečnosti.

Podľa nášho názoru nie je možné určiť dokonalý variant, ktorý by bol ideálny na riešenie každej situácie. Ak by existoval, redukoval by vycvičenosť a skúsenosť veliteľov, ktorí by tento variant používali ako jednoduchšie východisko. Nepriateľ by tiež svojou spravodajskou činnosťou mohol odhaliť priebeh tohto variantu a vytvoriť protivariant.

Postupy a zásady činnosti zaistenia vlastnej bezpečnosti bojovej prieskumnej hliadky počas taktického presunu spracované v tejto práci, po praktickom overení môžu byť zapracované do štandardných operačných postupov a implementované do praxe.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

ATTP 3-21.9 (FM 3-21.9), SBCT Infantry Rifle Platoon and Squad. Washington, D. C.: Headquarters, Department of the Army. 2010. 248 s.

ATTP 3-20.97, Dismounted Reconnaissance Troop. Washington, D. C.: Headquarters, Department of the Army, 2010. 184 s.

ATTP 3-21.50, Infantry Small-Unit Mountain Operations. Washington, D. C.: Headquarters, Department of the Army, 2011. 118 s.

FM 3-21.8 The Infantry Rifle Platoon and Squad. Washington, D.C.: Headquarters, Department of the Army, 2007. 602 s.

FM 3-98 Reconnaissance and Security Operations. Washington, D. C.: Headquarters, Department of the Army, 2015. 184 s.

FM 3-20.98 Reconnaissance and Scout Platoon. Washington, D. C.: Headquarters, Department of the Army, 2009. 622 s.

FM 3-90-2 Reconnaissance, Security, and Tactical Enabling Tasks. Washington, D. C.: Headquarters, Department of the Army, 2013. 112 s.

LARSEN, CH., WADE, N. M. The Small Unit Tactics SMARTbook. [Smartbook]. Lakeland: The Lightning Press, 2008. ISBN: 978-0-9742486-6-0. 274 s.

Príručka 43.vpr CHRUDIM pro velitele družstev a čet. Chrudim: 43. výsadkový prápor. 2009. 137 s.

RANGER HANDBOOK. Georgia: United States Army infantry school. 2000. 233 s.

SPG-2-6/Sprav, *Prieskumná čata*. [Služobná pomôcka]. Trenčín: Veliteľstvo pozemných síl Slovenskej republiky. 2010. 176 s.

SPG-3-16/Všeob (B) Vedenie operácií (čata, družstvo, posádka tanku). Trenčín: Veliteľstvo pozemných síl Ozbroyených síl Slovenskej republiky. 2011. 320 s.

SPG-3-58/Výcv, Metodika vykonávania taktickej prípravy družstva. Trenčín: Veliteľstvo pozemných síl Slovenskej republiky. 2015. 288 s.

SPIĽÝ, P., HRNČIAR, M. Vojenská taktika. Liptovský Mikuláš: Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika. 2013. ISBN: 978-80-8040-471-0. 272 s.

Stále operačné postupy 11. mpr, Výcvikové SOP, zväzok A. Martin: 11. mechanizovaný prápor. 2010. 43 s.

Taktika malých jednotiek špeciálneho určenia, špeciálny prieskum. 2007. Žilina: 5. pluk špeciálneho určenia. 2007. 259 s.

Analytický list

Autor:	voj. 1. st. Matej Valenščak
Názov práce:	Možnosti zaistenia vlastnej bezpečnosti bojovej prieskumnej hliadky počas taktického presunu
Podnázov práce:	
Jazyk práce:	slovenský
Typ práce:	Bakalárska práca
Akademický titul:	Bakalár
Počet strán:	61
Univerzita:	Akadémia Ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika
Katedra:	Katedra vojenskej taktiky a operačného umenia
Študijný odbor:	Bezpečnosť a obrana štátu
Študijný program:	Národná a medzinárodná bezpečnosť
Mesto:	Liptovský Mikuláš
Vedúci záverečnej práce:	kpt. Ing. Michal Hrnčiar, PhD.
Konzultanti záverečnej práce:	
Dátum odovzdania:	31.05.2019
Dátum obhajoby:	04.07.2019
Kľúčové slová v SJ:	prieskum, hliadka, bezpečnostná zastávka, dočasná základňa, zaistenie bezpečnosti, taktický presun
Názov práce v AJ:	The possibilities to ensure security of the combat reconnaissance patrol during tactical transport
Podnázov práce v AJ:	
Kľúčové slová v AJ:	reconnaissance, patrol, security halt, hide position, safety ensurance, tactical transfer